

VÄSTERVIKS
KOMMUN

Livskvalitet varje dag

Hållbarhetsboks slut

2021

Sammanfattning

Västerviks kommun ingår i en allt mer globaliserad värld. Utmaningarna i hållbarhetsarbetet är till stor del globala, men lösningarna oftast lokala.

Glokala Västervik

En hållbar samhällsutveckling innebär att jordens resurser måste förvaltas på ett sätt som är långsiktigt effektivt och så robust att inte bara vi som lever här och nu, utan också kommande generationer och människor i andra delar av världen kan få en hög livskvalitet och en god miljö. För att utvecklingen ska bli hållbar på riktigt och om vi ska kunna nå upp till kommunens vision om livskvalitet varje dag så måste vi tänka i flera dimensioner samtidigt, se helheten och förstå hur allting hänger ihop.

Från årsskiftet 2021 ingår Västerviks kommun i samverkansprojektet Glokala Sverige som handlar om att stärka kunskap och engagemang för Agenda 2030 bland förtroendevalda och tjänstepersoner i Sveriges kommuner och regioner. Ett första steg i arbetet med att bryta ner Agenda 2030 till våra specifika förhållanden har varit de utbildningar som Glokala Sverige genomfört under året. Hållbarhetsbokslutet är ytterligare ett steg på vägen mot att beskriva utvecklingen i det Glokala Västervik.

Hållbarhetsbokslutet är som tidigare år indelat efter de 17 globala Hållbarhetsmålen, Agenda 2030:

- Ingen fattigdom
- Ingen hunger
- Hälsa och välbefinnande
- God utbildning för alla
- Jämställdhet
- Rent vatten och sanitet för alla
- Hållbar energi för alla
- Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- Minskad ojämlikhet
- Hållbara städer och samhällen
- Hållbar konsumtion och produktion
- Bekämpa klimatförändringen
- Hav och marina resurser
- Ekosystem och biologisk mångfald
- Fredliga och inkluderande samhällen
- Genomförande och globalt partnerskap

Hållbarhetsbokslutet sammanfattar utvecklingen inom Västerviks kommun - geografiskt och inom kommunkoncernen under 2021. Sist i rapporten finns en tabell med ett antal utvalda indikatorer. Trender och måluppfyllelse för indikatorerna redovisas med symboler i olika färger.

Sned åldersfördelning

En utmaning för Västerviks kommun är en sned åldersfördelning och en hög andel äldre jämfört med antalet kommuninvånare i arbetsför ålder. Men totalt sett växer kommunens befolkning. Nettot för både födda-döda och inflyttade-utflyttade har förbättrats så pass mycket att befolkningen i kommunen har ökat. Invånarantalet uppgick vid årsskiftet till 36 747 personer vilket är den högsta nivån på 19 år.

Västervik är en bra plats att bo på

Under hösten kom positiva resultat från årets medborgarundersökning. De medborgare som svarat på SCB:s enkät om hur det är att leva och bo i Västerviks kommun ger fortsatt bättre betyg än rikssnittet. 95 % tycker att kommunen är en mycket eller ganska bra plats att bo och leva på. 83 % tycker att kommunen sköter sina åtaganden på ett mycket bra eller ganska bra sätt. Men samtidigt är det endast 18 % som tycker att man har mycket eller ganska stora möjligheter till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter.

Strategier för hållbar utveckling

Under 2021 antog kommunfullmäktige två viktiga styrdokument för hållbar utveckling:

- **Avfallsplan** - Bygger på att vi ställer om till en mer cirkulär produktion och konsumtion.
- **Energi- och klimatstrategi** - Mål och handlingsplan för hur kommunkoncernens energiförsörjning ska ställas om till fossilbränslefria och energieffektiva lösningar som är säkra och trygga samt hur samhället ska stå robust mot klimatförändringarna,

Lärdomar av coronapandemin

Det gångna året har på många sätt präglats av coronapandemin. Flera verksamheter har tvingats ställas in eller ställas om. Distansarbete och distansmöten blev vardag för många. Men trots omfattande restriktioner, vågor av hög smittspridning och nya mutationer av coronaviruset under året har ekonomin återhämtat sig. Samtidigt är det kanske för tidigt att avgöra pandemins effekt på folkhälsan.

Under året som gått har det också blivit än mer tydligt att ett robustare och mer hållbart samhälle - både lokalt och globalt - är nödvändigt. Digitalisering och cybersäkerhet, nya resvanor och stärkt lokal livsmedelsförsörjning är några lärdomar som vi kan ta med oss.

Innehåll

Sammanfattning	2
Glokala Västervik - Agenda 2030	4
Hållbarhetsdimensioner inom Agenda 2030	5
Vision 2030 - Livskvalitet varje dag	6
Västervik är en ekokommun	9
Hur mäter vi hållbarheten	10
Ingen fattigdom	11
Ingen hunger	13
Hälsa och välbefinnande	14
God utbildning för alla	17
Jämställdhet	20
Rent vatten och sanitet för alla	22
Hållbar energi för alla	25
Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	29
Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	32
Minskad ojämlikhet	34
Hållbara städer och samhällen	36
Hållbar konsumtion och produktion	38
Bekämpa klimatförändringen	41
Hav och marina resurser	46
Ekosystem och biologisk mångfald	48
Fredliga och inkluderande samhällen	50
Genomförande och globalt partnerskap	52
Hur går vi vidare mot ett hållbart samhälle?	53
Indikatorer	54

Hållbarhetsbokslut för år 2021
Västerviks kommun, 593 80 Västervik

Tel: 0490-25 40 00
E-post: vastervik.kommun@vastervik.se
hemsida: www.vastervik.se

Produktion: Västerviks kommun
Kontakt; Gun Lindberg, Hållbarhetsstrateg, Kommunstyrelsens förvaltning
Omslagsbild: Stadsparken i Västervik
Foton och bilder: Västerviks kommun, Naturvårdsverket, Scandinav Bildbyrå, Position Västervik, Västerviks Miljö & Energi AB, Västerviks Bostads AB, Västervik Framåt, Det Naturliga Steget, Adobe Stock, KLT, Agenda 2030, Svenska FN-förbundet, FairTrade Sweden.
Godkänd av KF 20220404

GLOBALA MÅLEN för hållbar utveckling

Glokala Västervik - Agenda 2030

Genom Agenda 2030 för hållbar utveckling har alla FN:s medlemsländer förbundit sig att arbeta för att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030.

En hållbar samhällsutveckling innebär att våra gemensamma resurser förvaltas på ett sätt som är långsiktigt effektivt och så robust att inte bara vi som lever här och nu, utan också kommande generationer och människor i andra delar av världen kan få en hög livskvalitet och en god miljö. De globala målen bygger på en hållbar tillväxt som håller sig inom planetens gränser.

För att få till en hållbar utveckling krävs ett helhetsgrepp och ett engagemang på alla nivåer. Utmaningarna är till stor del globala, men lösningarna oftast lokala. Lokala lösningar innebär att kommunerna och kommuninvånarna har en viktig roll i genomförandet av Agenda 2030 här i Sverige. Många delar av våra välfärdsuppdrag ligger i linje med intentionerna i Agenda 2030 och kan integreras i ordinarie processer och verksamheter.

Från årsskiftet 2021 ingår Västerviks kommun i samverkansprojektet Glokala Sverige som handlar om att stärka kunskap och engagemang för Agenda 2030 bland politiker och tjänstepersoner i Sveriges kommuner och regioner. Glokala Sverige drivs av Svenska FN-förbundet, Sveriges Kommuner och Regioner, och Internationellt Centrum för Lokal Demokrati. Ett första steg i arbetet med att bryta ner Agenda 2030 till våra specifika förhållanden har varit de utbildningar som genomförts under året. Hållbarhetsbokslutet är ytterligare ett steg på vägen mot det Glokala Västervik.

*Hållbarhetsbokslutet
- ett steg på vägen
mot det
Glokala Västervik*

Hållbarhetsdimensioner inom Agenda 2030

Hållbar utveckling förutsätter långsiktighet och balans mellan sociala, ekonomiska och miljömässiga dimensioner. Dessa är beroende av varandra och måste samspela. Var för sig är de nödvändiga men inte tillräckliga.

Miljömässig hållbarhet - Klimat och naturmiljö

Miljödimeensionen utgör grunden för ett hållbart samhälle. Sveriges miljömål är riktmärken för miljöarbetet och visar vägen mot en hållbar utveckling och utgör den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Generationsmålet, miljömålen och etappmålen bildar tillsammans miljömålssystemet som beskriver vad som är en god miljö i Sverige. De är utgångspunkten för olika styrmedel och för samhällets arbete med miljöfrågor. Miljöbalkens regelverk är ett av de styrmedel som används för att nå målen. I miljöbalken finns även ett antal miljö kvalitetsnormer som anger lägsta godtagbara miljö kvaliteten. Kommunens miljö tillsyn är en viktig del av miljömålsarbetet. Tidigare har miljömålen följts upp mot året 2020 men har nu flyttats fram till år 2030. Vi har fortfarande långt kvar till att nå de flesta av målen och för flera av miljömålen går utvecklingen åt fel håll. En stor utmaning är utarmningen av den biologiska mångfalden.

Social hållbarhet - Livskvalitet och folkhälsa

Den sociala dimensionen handlar om människor och våra inbördes relationer, om tillgång till kultur och goda mötesplatser. Ett socialt hållbart samhälle vilar på en demokratisk värdegrund där hälsa, delaktighet och trygghet fokuseras. Social hållbarhet handlar också om vikten av att medborgare kan påverka och ha kännedom om kommunens arbete och beslut. En åldrande befolkning, migration, urbanisering, utflyttning till större städer och skillnader i hälsa mellan olika grupper innebär stora utmaningar för samhället. Förebyggande insatser för en god folkhälsa liksom tillgång till hälso- och sjukvård och stabila hälsosystem är en integrerad del av Agenda 2030. Att arbeta för en bättre folkhälsa handlar om att arbeta strukturellt med livsvillkor och levnadsförhållanden genom förebyggande åtgärder.

Ekonomisk hållbarhet - Hållbar tillväxt

Om livskvalitet är det övergripande syftet för tillväxtarbetet sätter miljön gränser för möjliga resursuttag och utsläpp. Tillsammans skapar de ett avgränsat handlingsutrymme. Trygghet och välfärd kräver en ekonomi i balans. Vi behöver hälsosamma och miljömässigt gångbara förutsättningar att starta och utveckla företag. Kommunen har tydliga mål för att utveckla näringslivet för en hållbar tillväxt, vilka ger förutsättningar för livskvalitet och en välfärd som håller över tid. Näringslivsstrategin för Västerviks kommun tar sin utgångspunkt i kommunens vision 2030, regionens utvecklingsstrategi samt näringslivets och vår omvärldsutveckling. En grön tillväxt ger nya förutsättningar för näringslivet och möter samtidigt miljöutmaningar genom smarta lösningar som stärker både miljö och ekonomi.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Gifrfri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Vision 2030 - Livskvalitet varje dag

Västerviks kommuns vision om framtiden är ett samhälle där livskvalitet står i fokus varje dag. Visionen innehåller åtta målbilder med prioriterade inriktningsområden till år 2030.

Samverkan och innovation - för en tryggad välfärd

Våra demografiska och geografiska förutsättningar innebär att allt färre medborgare ska försörja allt fler i en relativt gles region långt ifrån de expansiva storstäderna. Detta ställer särskilda krav på innovation, samverkan samt smarta och hållbara lösningar för vår kommunala verksamhet. För att behålla en tryggad välfärd med bra skola, vård och omsorg som ger livskvalitet varje dag behöver kommunen en ekonomi i balans, professionella ledare och medarbetare. Tillsammans förstår vi och tar oss an framtidens utmaningar:

- Ökad samverkan inom kommunen och samverkan med andra kommuner.
- Ökad samverkan mellan kommun, näringsliv, medborgare och ideella krafter.
- Ökat antal innovativa lösningar för hållbar samhällsbyggnad.

Kommunikationer - Närmare varandra och omvärlden

Det är långt till större städer och vi behöver till viss del utvecklas på egen hand. För att få en gynnsam utveckling behöver vi också kunna ta del av och kommunicera med omvärlden både fysiskt och digitalt. Vi jobbar ständigt för att förbättra kommunikationerna med kortare restider inom och utanför kommunen, en hållbar och tillgänglig kollektivtrafik samt en bra och heltäckande digital infrastruktur. Detta skapar möjlighet till en utvidgad arbetsmarknadsregion. Förbättrade kommunikationer skapar livskvalitet och bygger förutsättningar för fortsatt utveckling på kort och lång sikt:

- Förkortade restider och goda pendlingsmöjligheter inom kommunen, och även till och från kommunen.
- Väl fungerande, tillgängliga och hållbara kommunikationer såväl på land som på vattnet. Detta gäller både kollektivtrafiken och den fysiska- och digitala infrastrukturen.

En attraktiv och trygg kommun där människor vill bo, jobba och leva

Västerviks kommun erbjuder ett attraktivt boende och livskvalitet nära natur och skärgård. För att möta upp mot framtida utmaningar behöver vi ett brett utbud av arbeten och möjligheter till stimulerande och varierad fritid. Vår goda service, bra bemötande och professionalism skapar delaktighet och gemenskap. För att lyckas skapar vi en starkare vikaänsla i hela kommunen som präglar samverkan mellan kommun och medborgare, mellan land och stad samt inom näringslivet. Genom att skapa en attraktivare och mer händelserik kommun för våra invånare får vi också en intressant och roligare kommun för de som besöker oss:

100 % av länstrafikens bussar drivs med fossilfria drivmedel

Visionen om framtiden är ett samhälle där livskvalitet står i fokus varje dag

- Skapa en attraktiv och trygg kommun med bred service vars främsta uppgift är att finnas till för sina medborgare.
- Professionellt bemötande och service som genomsyrar hela kommunorganisationen.
- Breddat utbud av bostäder som ger alla möjligheter till ett bra boende i hela kommunen.
- En starkare vi-känsla som präglar samarbetet inom hela kommunen.
- Det goda ledar- och medarbetarskapet skapar attraktiva arbetsplatser och goda ambassadörer.

Vi visar vägen mot en hållbar miljöutveckling

En god miljö med rent vatten, hållbar dricksvatten- och energiförsörjning, frisk luft att andas och en levande natur är en viktig del av vår livskvalitet. Vi tar klimathotet på största allvar och använder miljövänliga alternativ och giftfria kretslopp i stort och smått. Vi är en Ekokommun som visar vägen, ställer krav på och utbildar våra företag och invånare för att minska miljöpåverkan. I Västerviks kommun är vi särskilt beroende av att ekosystemen i Östersjön är i balans. Vi behöver investera ytterligare i miljöteknik och bättre främja ett hållbart företagande vad gäller tillverkningsindustri, gröna näringar och i tjänstesektorn. I första hand väljer vi miljövänliga, lokala alternativ som också bidrar till en cirkulär ekonomi med lokala kretslopp. Så visar vi vägen mot ett hållbart samhälle:

- Vi använder förnyelsebara energiformer och byggnadsmaterial med hög energieffektivitet.
- Våra ekosystem är livskraftiga och vi har utvecklat giftfria kretslopp. Det som produceras kan användas, återanvändas eller återvinnas med minsta möjliga resursförbrukning och miljöpåverkan.
- Vi är drivande i det gemensamma arbetet att skapa och bevara en levande Östersjö med ekosystem och livsmiljö i balans.
- Genom kunskapsutveckling, miljöteknik, och nytänkande har förutsättningar utvecklats för lokala företag baserade på förnybara råvaror. Detta bidrar till utvecklingen av en cirkulär ekonomi.

Ett näringsliv i tillväxt i en hållbar kommun

Vi har vår natur, vår kunskap och kreativitet som främsta resurser. Det möjliggör en växande besöksnäring och ett entreprenörskap som bildar ett varierat, hållbart och välmående näringsliv. För att ytterligare höja innovationsnivån och entreprenörskapet samarbetar vi med högre utbildning och forskning vid flera av landets högskolor och universitet. Vid sidan av näringslivet måste det även finnas en stark och välmående offentlig sektor med hög kompetens och ett engagerande ledarskap och professionella medarbetare. Västerviks kommun behöver en bred arbetsmarknad som matchar många olika typer av kompetenser som välkomnar alla typer av människor:

- En kreativ kommun med ett hållbart och varierat näringsliv, hög sysselsättningsgrad, god tillväxt, tillgång till kompetenta medarbetare.
- Här är det attraktivt och enkelt att starta, driva och utveckla företag.
- Vi tar tillvara och utvecklar de unika möjligheterna som finns inom kommunen för att främja besöksnäringen, och tryggar en god tillgänglighet till natur och skärgård.
- Utvecklad samverkan mellan destinationer inom kommunen och i närområdet.

Närheten till Östersjön innebär ett stort ansvar men också stora möjligheter

*Vision 2030 för
Västervik antogs av
kommunfullmäktige
2017*

I Västerviks kommun finns ett brett utbud av sport- och fritidsaktiviteter för alla åldrar

*Kommunkoncernen
har en viktig roll som
föregångare i arbetet
för en hållbar
utveckling*

Utbildning och kompetens i toppklass

Förskola, skola och fortbildning är kommunens viktigaste verktyg för att säkerställa framtidens kompetensförsörjning och skapa välmående, framgångsrika medborgare, företag och arbetsplatser. En bra och trygg förskola och skola ger lust att lära samt livskvalitet för både barn och föräldrar, men också för alla andra som bor i kommunen. Västerviks kommun ska ligga i topp vad gäller kvalitet på utbildningen. Det ska mätas både i resultat och i hur barn, elever och föräldrar upplever våra verksamheter. Bättre möjligheter måste också ges till vidare studier på alla nivåer under hela livet:

- Genom att alla barn, elever och studerande känner lust att lära och når målen tar vi ansvar för kommunens framtid och utveckling.
- Vi främjar det livslånga lärandet genom att vi har utbildning och fortbildning i toppklass, där hänsyn tas både till individens och till de lokala och regionala arbetsgivarnas behov.
- Genom nära samverkan med högskolor och universitet ges möjligheter att studera vidare inom de flesta områden utan att behöva flytta.

En rik och varierad kultur och fritid

Livskvalitet är också att utvecklas och stimuleras genom ett brett kultur- och fritidsliv. Det är viktiga motorer i besöksnäringen och inte minst för kommuninvånarnas välbefinnande och utveckling. Kultur föder öppenhet, kreativitet och innovation, som på sikt stärker kompetensen på många plan, både privat och i arbetslivet. Kultur tillsammans med ett öppet idrotts- och föreningsliv främjar också integration, delaktighet, nyföretagande och i övrigt en demokratisk utveckling. Vi uppmuntrar och stöttar våra ideella krafter i deras insatser:

- Vi har ett rikt kultur- och föreningsliv med många goda mötesplatser för både barn, ungdomar och vuxna.
- Det finns ett brett utbud av fritidsaktiviteter, kultur och nöjen hela året i hela kommunen.

Alla är delaktiga och känner trygghet

Västerviks kommun visar vägen genom att ligga i framkant vad gäller integration, jämställdhet och likabehandling. Det är en förutsättning för demokratin och säkerställer livskvalitet varje dag för alla kommuninvånare. Vi har också informationsytor, trygga mötesplatser och arenor som skapar delaktighet i kommunens utveckling. Vi verkar för att skapa trygga kommuninvånare som alla har likvärdiga möjligheter att utvecklas och verka till sin fulla kapacitet:

- God tillgång till information och mötesplatser i kommunen som bidrar till ett stort engagemang i kommunens utveckling.
- Vi har trygga kommuninvånare som alla har likvärdiga möjligheter att utvecklas och verka till sin fulla kapacitet.
- Ett gott integrationsarbete som skapar delaktighet och samhörighet.

Västervik är en Ekokommun

Västerviks kommun är medlem i Sveriges Ekokommuner, som är världens äldsta nätverk för arbete med strategisk hållbar utveckling

Sveriges Ekokommuner har 98 kommuner och 6 regioner som medlemmar. Sedan 2019 har Västerviks kommun en styrelsepost i organisationen. "Eko" står för att ekonomisk utveckling och ekologisk balans ska förenas i en och samma utvecklingsstrategi. Ett hållbart samhälle grundar sig på de fyra hållbarhetsprinciperna vilka visar vad som krävs för att utvecklingen ska bli hållbar. Det innebär att:

Inte utsätta naturen för systematisk

1... koncentrationsökning av ämnen från berggrunden

Principen innebär att vi ska sträva efter att minska spridning och nyanvändning av material som hämtas ur berggrunden, exempelvis tungmetaller och olja. Detta kan ske genom att minska användningen av dessa ämnen och samtidigt öka återanvändningen av de ämnen som redan finns i samhället.

2... koncentrationsökning av ämnen från samhällets produktion

Principen innebär att vi ska arbeta för att minska miljöpåverkande utsläpp från samhällets produktion och energianvändning. Detta kan exempelvis ske genom att minska kemikalieanvändningen, öka vår återvinning och källsortering och sträva efter att minska förorenande utsläpp till luft och vatten.

3... undanträngning med fysiska metoder

Principen innebär att vi inte ska använda våra resurser i en snabbare takt än vad naturen hinner återskapa dem. Vi ska till exempel undvika att avverka mer skog eller fiska mer än vad som motsvarar återväxten. Det innebär också att vi ska undvika olika former av manipulation av ekosystemen, såsom att ändra grundvattenflöden, skapa jorderosion eller att asfaltera över bördig jordbruksmark.

4. Det finns inga systematiska hinder för människors:

Integritet – vilket innebär att ställa etiska krav på att individens grundbehov blir tillfredsställda och inte utnyttjade

Inflytande – vilket innebär att individerna har rätt att uttrycka sin mening, d.v.s. yttrandefrihet

Kompetens – vilket innebär att säkerställa att tillräckliga resurser avsätts för utbildning och andra källor till kontinuerlig personlig och yrkesmässig utveckling.

Mening - vilket innebär att förmedla en generell känsla av syfte och mening genom att säkerställa det ärliga uppsåtet i motiv och handlingar

Opartiskhet – vilket innebär att bekräfta att alla människor har samma rättigheter och har lika värde

SVERIGES EKOKOMMUNER

Ett hållbart samhälle grundar sig på de fyra hållbarhetsprinciperna

Nyckeltalen/indikatorerna kommer från officiell statistik.

Hur mäter vi hållbarheten?

Hållbarhetsbokslutet sammanfattar ett antal indikatorer som beskriver läget i Västerviks kommun år 2021 med utgångspunkt från målen i Agenda 2030

Hållbarhetsbokslutet är indelat efter de 17 globala Hållbarhetsmålen. Agenda 2030 innehåller dessutom 169 delmål och 230 indikatorer. Vid val av indikatorer har en avvägning gjorts för att få en så bred bild som möjligt av vilka faktorer som kan ha betydelse för Västerviks kommuns utveckling ur ett hållbarhetsperspektiv.

Sveriges Kommuner och Regioner beskriver i "Öppna jämförelser - Agenda 2030" vilka indikatorer som är relevanta för svenska förhållanden. Rådet för kommunala analyser (RKA) har sammanställt ett antal nyckeltal i Kolada (Jämföraren) till stöd för kommunernas arbete med Agenda 2030 (www.kolada.se). Underlaget kommer från officiell statistik som Statistiska Centralbyrån (SCB), Folkhälsomyndigheten, Tillväxtverket, Naturvårdsverket och SMHI. Andra mer lokala uppgifter härrör från regional miljöövervakning, Energikontor Sydost, Västervik Framåt, kommunala enkäter eller sammanställningar inom de kommunala förvaltningarna och bolagen. Uppgifterna gäller för 2021 om det inte finns något annat årtal angivet. Tyvärr är det en stor eftersläpning i delar av den officiella statistiken, i synnerhet inom energi- och klimatsektorn.

Sist i rapporten finns en tabell med utvalda nyckeltal - indikatorer. Indikatorerna är temperaturmätare som visar om utvecklingen går i rätt riktning och i rätt takt. Trender och måluppfyllelse för indikatorerna redovisas med symboler i olika färger. Trenden visar om utvecklingen går åt rätt håll. Trenderna avser utvecklingen under en längre period - minst 3-5 år eller mer. Små variationer mellan ett år till ett annat räknas inte som en trend. Måluppfyllelsen visar om vi uppnått målet inom målets tidsram. För några indikatorer finns inte något uttalat mål annat än maximal förbättring som t.ex. valdeltagande. Västerviks kommun har sedan 2006 redovisat sammanhållna Hållbarhetsbokslut med uppföljning av miljömål, folkhälsomål och ekonomiska hållbarhetsmål i ett och samma dokument. Hållbarhetsindikatorerna hjälper oss att analysera situationen i Västerviks kommun i förhållande till omvärlden och fungerar som underlag till nya målformuleringar och prioriteringar.

Västerviks kommun redovisar årligen 12 Gröna nyckeltal till Sveriges Ekokommuner. Dessa presenteras i samarbete med Miljöbarometern på ekokommunernas hemsida för jämförelse med de övriga ekokommunerna och ekoregionerna i landet (www.sekom.se). De Gröna nyckeltalen betecknas i tabellen med (GN).

Ett annat mått är den ranking av "Sveriges bästa miljökommun" som tidningen Aktuell Hållbarhet gör. För 2021 rankades Västervik på plats 11 av alla 290 kommuner och i kategorin "Mindre städer och landsbygdskommuner" tog vi hem första plats

Västervik rankades miljöbästa kommun i kategorin "Mindre städer och landsbygdskommuner" under 2021

Ingen fattigdom

Kommunens ansvar för socialt stöd och omsorg innebär att de som lever i den största ekonomiska utsattheten kan få hjälp att ta sig ur den. För att nå målet krävs långsiktiga insatser på lokal nivå.

Den inkomstrelaterade ojämlikheten har ökat

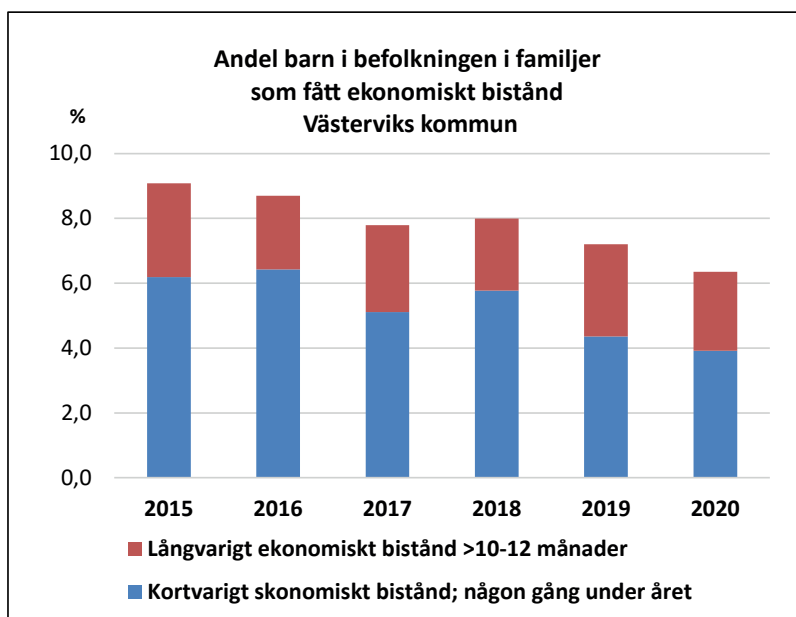
I en internationell jämförelse har Sverige ett väl utbyggt välfärdssystem och en hög levnadsstandard. Ändå lever ca 2% i Sverige i allvarlig materiell fattigdom, enligt EU:s definition, genomsnittet för EU är 6%. Den inkomstrelaterade ojämlikheten har ökat mer i Sverige än i något annat OECD-land sedan 1990. Låg ekonomisk standard innebär att inkomsterna inte räcker för att betala nödvändiga omkostnader som boende, hemförsäkring, barnomsorg, lokala resor och så vidare.

Försörjningsstöd är en tillfällig ekonomisk hjälp

Försörjningsstöd är ett sista alternativ då alla andra möjligheter till egen försörjning är uttömda. Både kostnader för försörjningsstöd och antal hushåll med försörjningsstöd har minskat under 2021. Det totala antalet hushåll (inkl. nyanlända under etablering) med behov av försörjningsstöd har minskat under året (från 569 till 459). Nettokostnaden för försörjningsstöd har mellan 2020 och 2021 minskat med 4,4 mkr.

Barn i familjer med låga inkomster

Brist på pengar kan skapa social isolering, inte minst för barnfamiljer eftersom bland annat fritidsaktiviteter medför kostnader och barnen får svårare att delta i aktiviteter tillsammans med sina kompisar. Andelen barn i familjer med kortvarigt stöd minskar men andelen med långvarigt stöd ligger relativt konstant.

Antal barn som ingår i hushåll som någon gång under året mottagit ekonomiskt bistånd dividerat med antal barn i kommunen. Barn avser personer under 18 år. Andel långvarigt och kortvarigt bistånd (Kolada 2022)

*Färre var i behov
av ekonomiskt bistånd
under 2021*

Ingen hunger

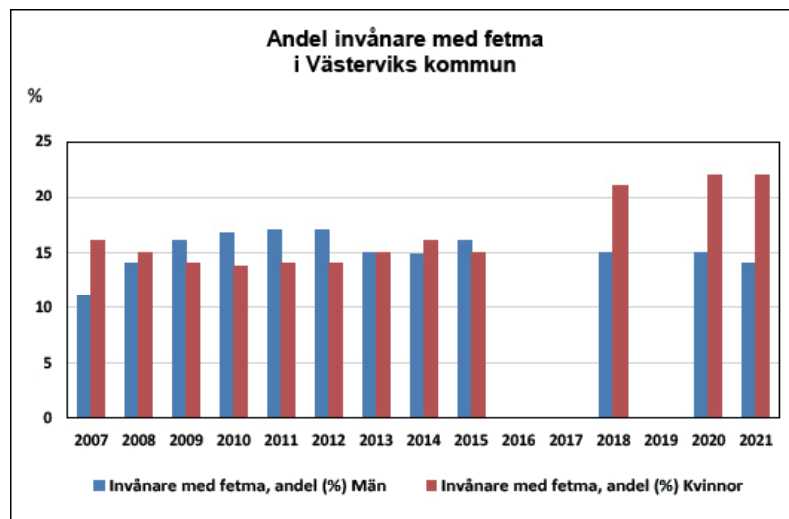
Målet innebär att avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk. Antalet undernärda människor i världen har nästan halverats de senaste två decennierna.

Ohälsosamma matvanor och fetma

I Sverige är det inte hunger och undernäring som är de största utmaningarna. I stället är ohälsosamma matvanor en riskfaktor. Fetma fortsätter att öka och är vanligare bland äldre och bland människor med sämre socioekonomiska förhållanden. Ett sätt att mäta utvecklingen av ohälsosamma matvanor och felnäring är att undersöka hur fetman utvecklas. Andelen invånare med fetma har i genomsnitt ökat från 12% år 2007 till 18% år 2021. I Västervik har skillnaden mellan män och kvinnor ökat markant de senaste åren

Hur når vi tryggad livsmedelsförsörjning?

Andelen med fetma är de personer mellan 16–84 år som har ett BMI på 30 eller högre dividerat med antal som besvarat enkäten.

Hållbara skolmåltider genom digitalisering

Västerviks gymnasium har tillsammans med kommunens Måltidsservice under två års tid deltagit i ett projekt för att minska matsvinnet. Projektet har skett i samverkan med Research Institutes of Sweden (RISE) och är finansierat av Vinnova. Syftet har varit att minska matsvinnet genom att ta fram digitala lösningar som gör att skolans frånvarosystem kopplas samman med måltidsservice planering av tillagning av matportioner. Köket på Västerviks gymnasium är en av flera testbäddar under projektets slutfas. I projektet har också ett antal workshops genomförts som berört ämnen såsom matsvinn, klimatavtryck och hur skolmåltiden kan användas i undervisningen. Projektet ska avslutas under våren 2022. Efter projekttidens slut fortsätter implementering av den digitala lösningen. Måltidsservice i kommunen har som mål att minska matsvinnet med 20 % men pga. rådande Corona-situation har inte matsvinnet mätts under 2021.

*Digitala lösningar
för minskat matsvinn*

Hållbar livsmedelsförsörjning

Extremväder, främst torka och översvämningar, till följd av ett förändrat klimat, är enligt FN en av de främsta anledningarna till missväxt och svält. Samtidigt blir vi fler och fler människor på jorden, och vi behöver alla tillgång till tillräcklig och näringsriktig mat. Den nationella livsmedelsstrategin handlar om hela livsmedelskedjan. Livsmedelsstrategin ska leda till såväl ökad andel närproducerat, ekologisk produktion och konsumtion av livsmedel samt ge bättre möjligheter för konsumenter att göra medvetna val. Genom att arbeta för bättre vattenkvalitet, bevarande av viktiga jordbruksmarker, minskat matsvinn och hälsosam och näringsriktig kost inom skola, vård och omsorg bidrar kommunen till att uppfylla målet. Kommunernas tillsynsansvar för livsmedelshandling innebär också att matens kvalitet säkras. Brukningsvärd jordbruksmark får endast tas i anspråk för att bebyggas om marken är lämplig utifrån en allmän synpunkt. Att ta jordbruksmark ur produktion för bebyggelse-exploatering är sällsynt i Västerviks kommun.

Matens hus

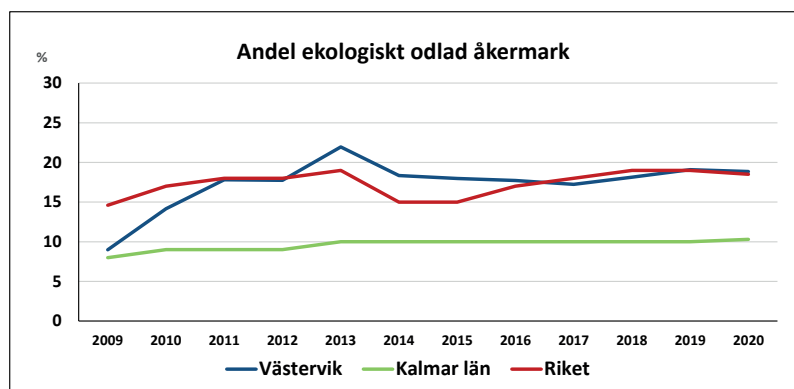
Hushållningssällskapet är fortsatt huvudman för den regionala satsningen Matens hus, kallad Mativation. Under 2021 så vann man den regionala idétävlingen, och ska under 2022 vidareutveckla konceptet för att inkludera flera av länets kommuner. Matens hus är en insats i den regionala livsmedelsstrategin som syftar till att öka produktionen av livsmedel från länet.

Lokala livsmedelsleverantörer

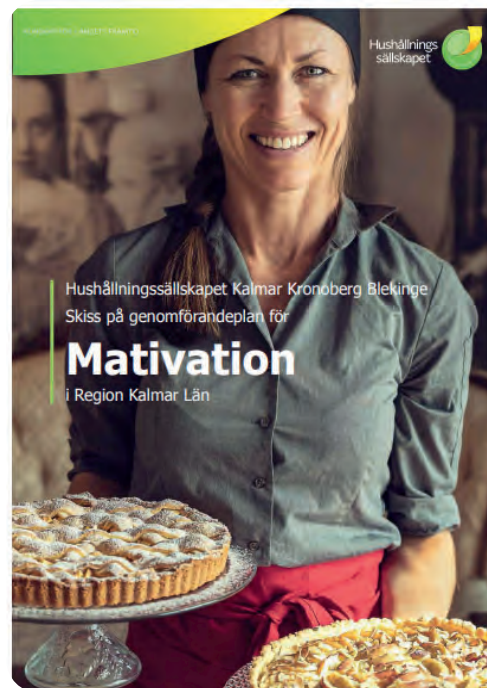
Västerviks kommun har nya livsmedelsavtal från och med 1 december 2020. Andelen produkter från leverantörer i regionen ökar. Vi kan köpa produkter av fläsk, nötkött, naturbeteskött och vi har numera även en viltköttleverantör. Potatis och färska jordgubbar och hallon finns också med. Övriga produkter handlas från kommunens huvudgrossist Martin & Servera Restauranghandel AB.

Ekologiskt odlad åkermark

Ekologisk odling syftar till ett naturanpassat jordbruk utan syntetiskt framställda mineralgödselmedel och kemiska bekämpningsmedel. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är några av målsättningarna. I Västerviks kommun har andelen ekologiskt odlad åkermark legat på ungefär samma nivå under de senaste åren. Det nationella målet är att 30 % av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark.

Ekologiskt odlad åkermark som omfattar arealer jordbruksmark som brukas med ekologiska produktionsmetoder, dividerat med total areal åkermark, andel (%). Källa: Kolada/Jordbruksverket

Mativation ska främja lokal och hållbar livsmedelsproduktion och konsumtion

Kommunens tillsynsansvar för livsmedelshandlingen innebär att matens kvalitet säkras

3 HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Hälsa och välbefinnande

Att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa är en grundläggande uppgift för kommunen. Regelbunden fysisk aktivitet främjar både hälsa och välbefinnande och har även en sjukdomsförebyggande effekt. En utmaning är de stora hälsoskillnaderna mellan olika grupper.

Förebyggande åtgärder

God hälsa är en förutsättning för att klara skolan, arbeta, leva självständigt och bidra till samhällets utveckling. Hälsan är dock ojämnt fördelad i befolkningen. Ju sämre social position, desto sämre hälsa och större konsekvenser av ohälsa. Att förbättra folkhälsan och minska skillnaderna i hälsa är därför avgörande för att klara de demografiska utmaningar vi har framför oss, där fler behöver välfärdstjänster samtidigt som den arbetsföra befolkningen och därmed skatteintäkterna minskar.

Pandemins inverkan på folkhälsan

Det är för tidigt att avgöra covid-19-pandemins fulla effekt på folkhälsan. Men redan nu går det att utläsa från olika rapporter att det hälsofrämjande och förebyggande arbetet behöver stärkas och prioriteras för att behålla en god folkhälsa och för att minska ojämligheterna i hälsa. En del grupper lever under förhållanden som innebär förhöjd risk för ohälsa, och de verkar ha fått det svårare under pandemin. Fler har behövt hjälp med boende och mat, och för gruppen nyanlända, asylsökande och tillståndslösa migranter har det blivit svårare att både få och behålla anställningar. Det har också blivit krångligare för vissa grupper att komma i kontakt med vård och myndigheter, delvis på grund av den ökade digitaliseringen. Dessutom har isolering och nedstängda verksamheter drabbat grupper med redan bristfälliga nätverk och stort behov av stöd och trygga sammanhang. I Sverige är det främst unga 16–29 år som rapporterat förändrade levnadsvanor, t.ex. att de sitter mer stilla och äter mer snacks och sötsaker, men de har samtidigt uppgett att de dricker mindre alkohol. Internationell forskning tyder också på att den fysiska aktiviteten minskade bland barn, gymnasieungdomar och högskolestudenter under pandemins första månader. Dock behövs många års undersökningar och forskning för att förstå konsekvenserna av pandemin kopplat till förändringar för folkhälsan.

Goda förutsättningar för friluftsliv

I Västerviks kommun finns mycket goda förutsättningar för en aktiv fritid i skog och skärgård. Trycket på utomhusaktiviteterna har ökat även under 2021. De anläggningar för fysisk aktivitet som kommunen arbetar med har utökats, bland annat vid Garpedansbergets motionsspår i Gamleby och vid flera av kommunens badplatser. Under Corona-pandemin har man strävat efter att hålla anläggningarna öppna i så stor utsträckning som möjligt. I vissa fall har den fysiska aktiviteten t o m ökat, till exempel på fritidsgårdarna som flyttat verksamheten utomhus i stor utsträckning.

Många upptäckte kommunens vandringsleder under pandemin

*Högt tryck
på
utomhusaktiviteter*

Målet är att öka medborgarnas fysiska aktivitet

Förberedande arbete med att utveckla konceptet X-rundan har genomförts. X-rundan är en digital tipspromenad där man kan motionera och svara på kluriga frågor samtidigt. Syftet är att möjliggöra för ökad fysisk aktivitet i hela kommunen. Enligt planen ska aktiviteten införas i flertalet av kommunens orter.

Markmålningar för ökad rörelseglädje

Under en höstvecka genomförde fem konstnärer femton konstverk/hinderbanor på samtliga av kommunens grundskolor för att öka möjligheten till lek och rörelseglädje under rasterna på skolorna. Inför uppförandet fick eleverna vara delaktiga och komma med tankar och idéer om hur de ville att konstnärerna skulle utforma målningarna.

Uppstart av insats för ökad rörelseglädje på grundskolan.

Från våren 2021 har två skolor Fågelbäret och Gunnebo skola startat upp systematik kring aktivitet och inkludering i skolan enligt Trivselprogrammet. Det innebär att vänliga och respektfulla trivselledare på mellanstadiet skapar möjligheter för ökad aktivitet på rasterna. Trivselprogrammet sätter också fokus på ökad aktivitet i undervisningen med hjälp av aktiva undervisningsupplägg. Målet är att öka trivseln, främja ökad och mer varierad aktivitet på rasterna, bygga goda vänskapsrelationer, förebygga konflikter och mobbning, främja värderingar som inkludering, vänlighet och respekt och främja ökad aktivitet i undervisningen. Fler skolor är på väg att arbeta på samma sätt som hos de två pilotskolorna. Under våren 2022 kommer en uppföljning att göras.

Skolgårdsmålningar för rörelseglädje

PAX i skolan

PAX i skolan är ett förebyggande arbete som syftar till att skapa ett klassrum präglad av lugn, trygghet, glädje och studiero. PAX handlar om att läraren tillsammans med eleverna formulerar en gemensam vision för hur de kan skapa världens bästa klassrum. Under 2021 har det skett en fortsatt utveckling av PAX-modellen på de fyra skolor där modellen har införts. Förberedande arbete har gjorts för utbildning av lärare på mellanstadiet som ska ta emot PAX-klasser i årskurs 4. Visionen blir ett verktyg och ramverk för en kontinuerlig dialog mellan lärare och elever om hur alla tillsammans kan bidra till trygghet och studiero i olika arbetsmoment.

Utbildning av ANDTS-coacher

Under hösten 2021 har första omgången av en länsgemensam satsning av ANDTS förebyggande insats sats igång. Många verksamheter som arbetar direkt eller indirekt med ungdomar efterfrågar ökad kunskap om ANDTS-frågor (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel). Hälsofrämjande och förebyggande arbete är en del av skolans verksamhet och behöver ske strukturerat och långsiktigt. I skolans läroplan finns ett tydligt stöd för hälsofrämjande insatser och undervisning om ANDTS. Syftet är att skapa en plattform för att stödja arbetet på skolorna.

Hälsotillstånd och psykiskt välbefinnande

Under många år har folkhälsan i Sverige förbättrats kraftigt utifrån ett befolkningsperspektiv. Enligt "Hälsa på lika villkor för 2021 uppskattar 70 % av de svarande i kommunen sin hälsa som god. (72 % av männen och 68 % av kvinnorna). Samtidigt uppger 85 % att de har ett gott psykiskt välbefinnande.

Ca 70 % av
kommuninvånarna
uppskattar sin
hälsa som god.

Halkskydd till kommunens 65+are

Medellivslängden ökar i Västervik

Medellivslängden så väl i Västerviks kommun som i landet som helhet har ökat under många år. Medellivslängden bygger på hur gamla de som dog under året var. För kvinnor i Västerviks kommun var den 84,8 år och männens medellivslängd var, 80,9 år (2020).

Fallskadorna minskar

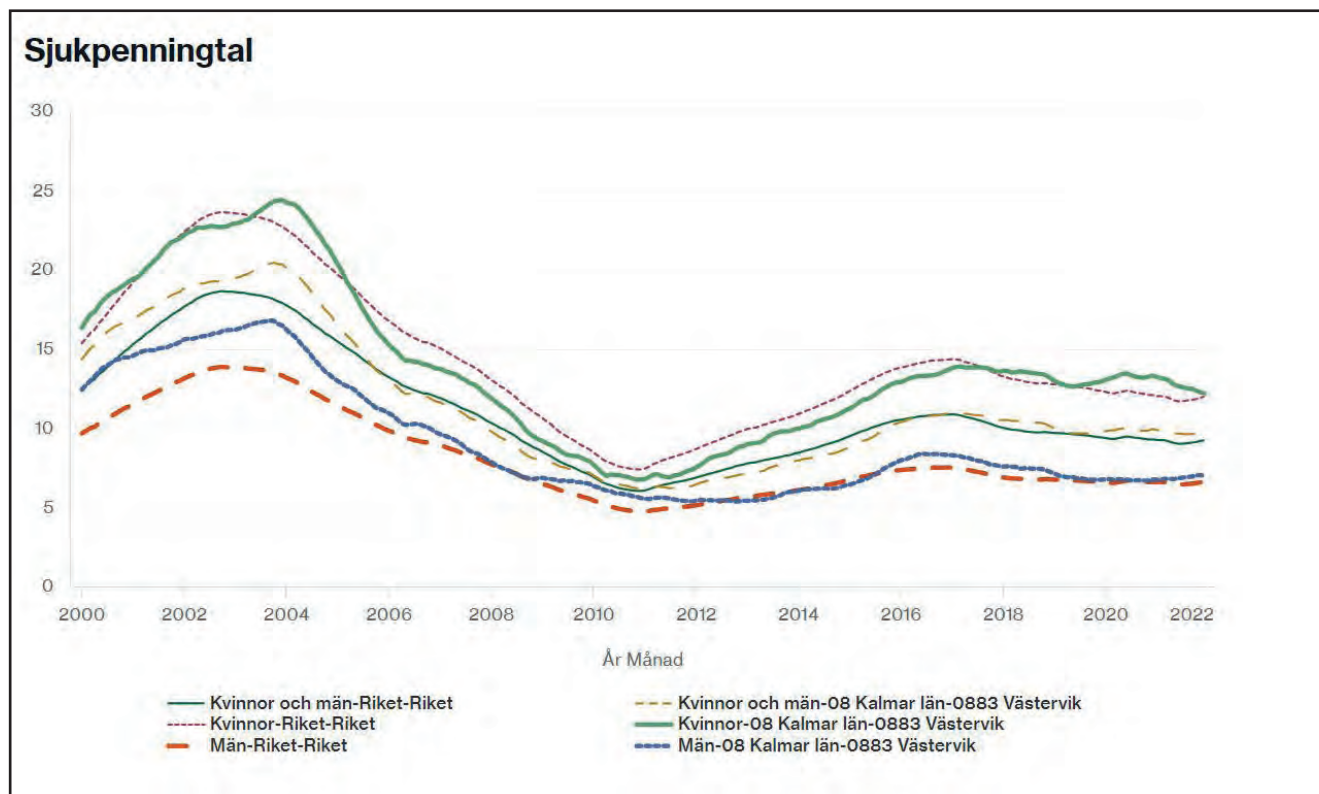
Västerviks kommun har som mål att minska fallskadorna. De senaste sex åren har kommunen erbjudit gratis halkskydd till sina medborgare över 65 år. Att dela ut gratis halkskydd till äldre är en del i arbetet att uppnå målet. Även Bostadsbolagets "fixartjänst" är ett led i arbetet med att minska fallskador bland äldre och funktionshindrade.

Kommunanställdas sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron i kommunen har ökat under perioden från 2017 till 2021 men var lägre 2021 än året innan. Siffran landade vid årets slut på 7,08 %. Vid bedömning av utvecklingen av sjukfrånvaron måste man beakta att åren 2020 och 2021 varit drabbade av coronapandemin då anställda uppmanats att vara hemma vid minsta förkylningssymtom för att om möjligt minska smittspridningen i samhället. Då dessa år avviker så markant är det svårt att se någon trend.

Kvinnor har högre sjukpenningtal än män

Sjukpenningtalet är ett mått på sjukskrivningarnas omfattning och anger antalet dagar per person om alla dagar med sjuk- och rehabiliteringspenning under ett år slås ut på alla försäkrade individer. Det är stora skillnader i sjukpenningtal mellan kvinnor och män - kvinnors sjukpenningtal är nästan dubbelt så stort som mäns. Sjukpenningtalet har under det senaste året minskat för att sedan öka igen.

Nettodagar med sjukpenning per individ som omfattas av den svenska socialförsäkringen i Västervik och i riket som helhet. (Försäkringskassan 2022)

God utbildning för alla

Målet innebär att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Kommunerna ansvarar för stora delar av utbildningssystemet. Såväl förskola som grundskola, gymnasium samt för kommunal vuxenutbildning som bidrar till att människor kan utbilda sig och hitta arbete.

Pandemin har lett till en global utbildningskris. När det var som värst gick 1,6 miljarder – 94 procent av världens barn – inte i skolan. Även i Västerviks kommun har coronapandemin och insatser kopplade till det påverkat skolans verksamhet även under 2021.

Att leda lärande för hållbar utveckling

Ett av skolans uppdrag är att få eleverna att förstå vad som menas med en social, ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling. Skolan ska ge eleverna redskap att själva kunna leva och arbeta på ett hållbart sätt. Det här uppdraget finns med i alla delar av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Leda lärande för hållbar utveckling innebär att ta ett helhetsgrepp i undervisningen kring frågor som rör hållbar utveckling. Lärande för hållbar utveckling handlar om att skifta perspektiv i undervisningen och välja material som kan kopplas till Agenda 2030. Uppdraget till förskolor och skolor i arbetet med lärande för hållbar utveckling är mångfasetterat och komplext. För att utveckla undervisningen blir förändringsledarskap särskilt betydelsefullt. Under 2022 ska därför grundskolans rektorer arbeta med och fördjupa sig inom att leda lärande för hållbar utveckling. Rektorerna kommer att få möjlighet att göra en kartläggning av sitt arbete på den egna skolan och utforma en handlingsplan som en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Barnkonventionen

Sedan 2020 ingår barnkonventionen i svensk lag. Det betyder att barns rättigheter stärks ytterligare. Kommunen ansvarar för många frågor som direkt rör barn och ungdomar. Det är därför viktigt att beslut inom kommunen utgår från barnkonventionen. Det är kommunstyrelsen och fullmäktige som ska tillförsäkra sig om att alla styrelser, nämnder, förvaltningar och bolag lever upp till det som står i barnkonventionen. Barnperspektivet och barns rättigheter är inte enbart relevant inom traditionella barn- och ungdomsverksamheter såsom skola, barnomsorg, fritid, kultur och socialtjänst. Barn och unga berörs också i hög grad av beslut i inom andra förvaltningar som hanterar exempelvis frågor om trafik, stadsplanering, säkerhet och miljö. Under 2021 har arbete fortsatt och kommunens barnrätt-koordinatorer har erbjudit coaching för kommunens olika verksamheter

*Barns rättigheter
stärks genom
barnkonventionen*

Tillgängliga lärmiljöer – ett kunskapshöjande projekt

Skollagen slår fast att alla barn och elever har rätt till en likvärdig utbildning. En strävan ska vara att på olika sätt uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Förskolornas och skolornas förmåga att skapa tillgängliga lärmiljöer påverkar möjligheterna för barn och elever att vara delaktiga i sitt lärande såväl som i den sociala gemenskapen. Att utveckla tillgängliga lärmiljöer innebär att anpassa den pedagogiska, den fysiska och den sociala miljön i relation till barns och elevers lärande. Lärmiljön ska vara utformad så att alla barn, elever och studerande kan inhämta och utveckla kunskaper och värden. Under 2021 och 2022 genomförs en kunskapshöjning inom hela barn- och utbildningsförvaltningen och nämnden kopplat till neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och tillgängliga lärmiljöer. Arbetet kommer avslutas under hösten 2022. Arbetet ingår i verksamheternas systematiska kvalitetsarbete, i det pedagogiska utvecklingsarbetet och som ett stöd för likabehandlingsarbetet. Central barn- och elevhälsa finns som stöd i arbetet med sina olika kompetenser. Utvärderingen av det här kunskapshöjande projektet kommer att genomföras i samarbete med Campus Västervik.

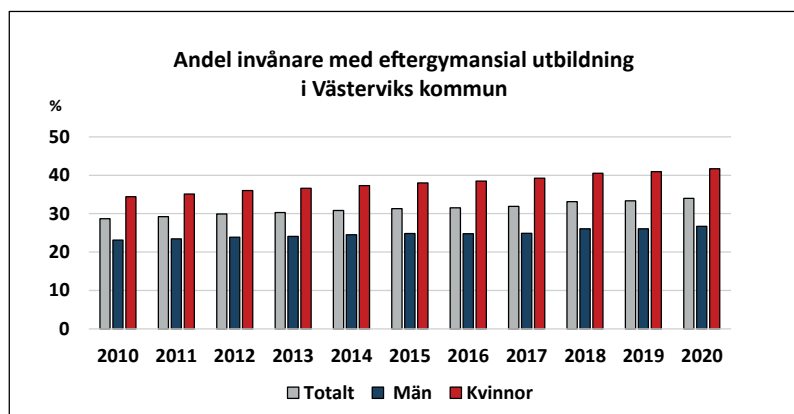
INSPIRA - Pedagogiskt centrum för förskolan

Under 2021 flyttades förskolans återbruk från Stenhamravillan i Västerviks stad till större lokaler på Centrumgården. I och med flytten har verksamheten kunnat utöka utbudet av kemikaliesmart och hållbart material. Idag är INSPIRA en plats för fortbildning, nätverkande och hämtning av återbruksmaterial för alla pedagoger på kommunens förskolor. Lärmiljöerna som är uppbyggda på INSPIRA ger möjlighet till dialog kring material, miljö, digitala verktyg och förskolornas gemensamma projekt "Ett hållbart nu för en hoppfull framtid".

Fler har eftergymnasial utbildning

Kommunens mål är att andelen invånare i åldern 25-64 år med eftergymnasial utbildning ska öka. Målet är även att eftergymnasial utbildning ska erbjudas med 2 500 platser år 2030. Den eftergymnasiala utbildningsnivån i Västervik har ökat med totalt 0,7 procentenheter (Kolada), från 33,3 % till 34,0% (riket = 43,8 % till 44,4%) under perioden 2018 till 2020. Skillnaderna mellan mäns och kvinnors utbildningsnivå ökar.

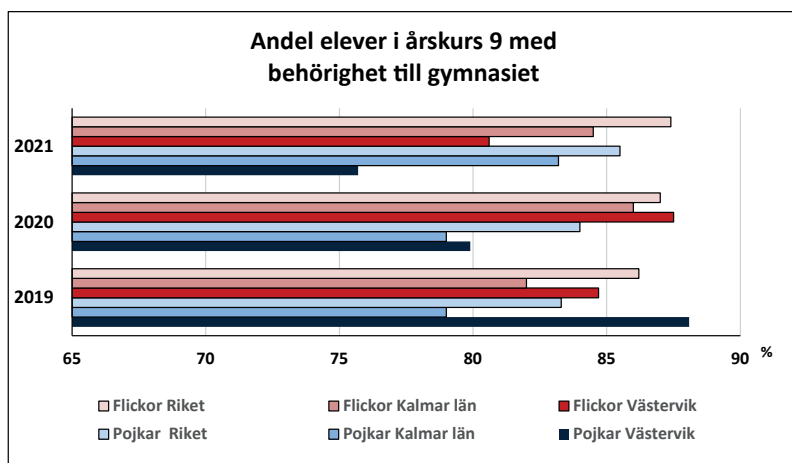
Andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning ökar mest

Invånare med eftergymnasial utbildning 25-64 år, andel (%). Eftergymnasial avser: eftergymnasial utbildning kortare än 3 år, längre än 3 år samt forskarutbildning. Källa: SCB/Kolada 2021

Behörighet till gymnasiet

2021 nådde 78,2 % av alla elever i årskurs nio, behörighet till ett yrkesprogram på gymnasiet. Det är en minskning sedan 2020. Fler flickor är behöriga än pojkar. Västerviks kommun ligger totalt lägre än både rikssnittet och länets siffror. Oavsett föräldrars utbildningsnivå finns en resultatskillnad till flickornas fördel. Till exempel har flickor som har föräldrar med enbart förgymnasial utbildning högre genomsnittligt meritvärde än pojkar med liknande förutsättningar.

Andel niondeklassare som uppnått behörighet till yrkesprogram på gymnasiet i Västervik och riket som helhet. (Kolada 2022)

Campus Västervik

Campus Västervik är ett lokalt kommunalt campus som arbetar med att tillgängliggöra högre utbildning och forskning i en kommun som ligger långt från högskolor och universitet. Alla utbildningar och forskningsprojekt utgår från lokala behov av kunskaper och kompetenser. Under 2021 erbjöds sex högskoleutbildningar, varav en på avancerad nivå, sex yrkeshögskoleutbildningar samt ett antal kurser på högskolenivå. En ny utbildning som är värd att lyfta fram är Programmet för socialpsykiatrisk vård som startade under 2021.

Nio licentiand-projekt var pågående under 2021, där forskarstudenter som är anställda på Campus Västervik genomför forskningsprojekt som är utformade utifrån lokala behov och som har till syfte att både generera viktiga kunskaper till kommunen, men också att koppla kompetenser av blivande forskare och deras handledare på olika universitet och högskolor till vår kommun. Utöver licentiandprojekten pågick även andra FoU-projekt. Alla licentiand-projekt och FoU-projekt har hög relevans för området Hållbar landsbygd.

Den 31 december 2021 tog Campus i Småland 2030 slut. Projektet startade med ambitiösa mål om att öka tillgången till högre utbildning och forskning i kommunerna Hultsfred, Vimmerby och Västervik. När resultaten redovisades fanns bland annat Grundlärarprogram, specialistsjuksköterskeutbildningar, Redovisningsekonom och IT-utbildningar med på listan över nya utbildningar på något av kommunernas lokala campus. Utbildningarna startar genom samverkan med olika lärosäten och YH-anordnare. Därtill har Campus Västervik, som har en forsknings- och utvecklingsverksamhet, startat 15 nya FoU-projekt med koppling till området Hållbar landsbygd. FoU-projekten rör bland annat äldre och ensamhet, digitala vårdtjänster och stöd till barn och unga.

*Fler flickor
än pojkar i 9:an
är behöriga till
gymnasiet*

5

JÄMSTÄLLDHET

Jämställdhet

Jämställdhet innebär att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet.

Sverige räknas som ett av världens mest jämställda länder. Men det finns områden där fördelningen av makt och inflytande fortfarande skiljer sig mellan könen, som exempelvis hälsa och sjukskrivningar. Kommunerna har ansvar att ge medborgarna likvärdig service oavsett kön. Det är inte heller bara en fråga om rättigheter, utan handlar också om kvalitet och effektivitet i verksamheten. Som politisk arena, arbetsgivare och välfärdsleverantör har kommunen en viktig roll för att alla ska få lika makt och möjligheter oavsett kön.

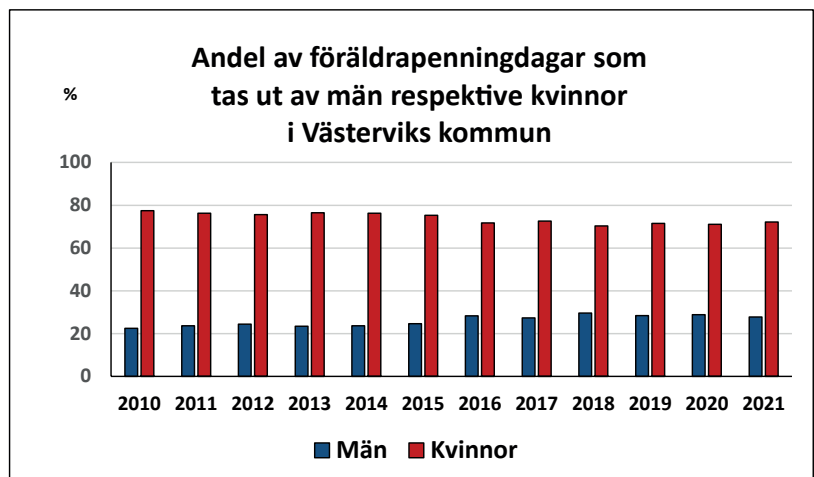
Män har i genomsnitt högre inkomster än kvinnor

Det finns tydliga strukturella skillnader mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden. Kvinnors genomsnittsinkomster har ökat mer än mäns under 2000-talet. Men fortfarande har män betydligt högre inkomster än kvinnor. Det gäller både förvärvsinkomster och kapitalinkomster. I Västerviks kommun är kvinnornas inkomster 80 % av männens. De senaste åren har kvinnolönerna ökat mer i riket som helhet jämfört med i Västervik. Fem år efter examen har Sveriges kvinnor i genomsnitt nästan 25 % lägre arbetsinkomst än män som läst en lika lång utbildning. Det beror i hög grad på att många kvinnodominerade utbildningar leder till låga inkomster. Men kvinnor tjänar i genomsnitt mindre än män även bland de som har samma utbildning.

Männens uttag av föräldradagar ökar

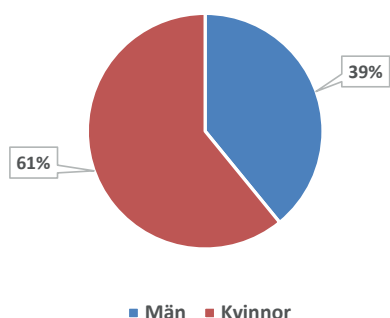
Ett område där jämställdheten ökar i hela landet är uttaget av föräldradagar för pappor. Nivån i Västerviks kommun ligger något lägre än riksgenomsnittet och genomsnittet i Kalmar län. En viss minskning av pappornas dagar har skett under 2021. Trenden är den samma i hela landet.

Kvinnors inkomster ligger på 80% av männens

Andel av föräldrapenning som män tar ut i Västerviks kommun (sett till antal nettodagar) Källa: Kolada/Försäkringskassan (2022)

VAB-dagar som togs ut av män respektive kvinnor under 2021 i Västerviks kommun

Andel VAB-dagar för män och kvinnor under 2021. (Kolada 2022)

Jämn könsfördelning i kommunfullmäktige

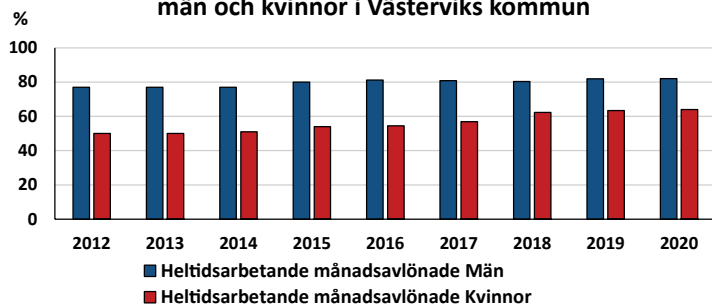
Ett av delmålen i Kalmar läns Jämställdhetsstrategi är en jämn fördelning av makt och inflytande. Efter valet 2018 har vi 57 ledamöter i Västerviks kommunfullmäktige. 25 är kvinnor och 32 är män. Det innebär att könsfördelningen 44/56. Det är liten minskning av andelen kvinnor jämfört med förra mandatperioden. Det behöver inte vara exakt 50/50 för att få kallas jämn könsfördelning. Med jämn könsfördelning menas att andelen kvinnor respektive män ligger mellan 40 och 60 %. Däremot har Västerviks kommun få kvinnor på ordförandeposter i kommunala nämnder och styrelser. Det är en större andel män än kvinnor som innehar tyngre politiska uppdrag med en könsfördelning på 25/75.

Stor övervikt av kvinnor bland kommunens anställda

Könsfördelningen bland kommunens anställda är 78 % kvinnor och 22 % män. Denna fördelning har varit mer eller mindre konstant över tid och motsvarar könsfördelningen i Sveriges kommuner.

Sysselsättningsgraden för kommunanställda kvinnor ökar. Samtlig omsorgspersonal inom Socialförvaltningen har möjlighet att en gång per år välja sysselsättningsgrad. Antalet personer som jobbar heltid har ökat betydligt de två senaste åren och Västerviks kommun har högre andel heltidsarbetande inom äldreomsorgen än riksgenomsnittet. Rätten till heltid är en viktig del i förvaltningens strävan att vara en attraktiv arbetsgivare.

Sysselsättningsgrad hos kommunanställda män och kvinnor i Västerviks kommun

Sysselsättningsgrad hos kommunanställda i Västerviks kommun
Källa: Kolada (2022)

Sysselsättningsgraden för kommunanställda kvinnor har ökat

6 RENT VATTEN OCH SANITET

Rent vatten och sanitet för alla

Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden, och därmed också en förutsättning för människors hälsa och en hållbar utveckling. Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel

Kommunens dricksvatten tas främst från sjöar

Kommunen har ett stort ansvar att tillhandahålla ekonomiskt överkomligt och säkert dricksvatten av god kvalitet till kommuninvånarna. I Västervik försörjer ytvattentäkten sjön Hjorten drygt 70 % av kommuninvånarna med vatten. Samtliga kommunala vattentäkter har gällande skyddsföreskrifter. Alla de större tätorterna, Västervik, Gamleby och Ankarsrum utnyttjar ytvatten från sjöar till dricksvatten.

Edsåsen

Utredningen om Edsåsen som framtida huvudvattentäkt fortsatte under 2021. Syftet är att undersöka möjligheten att ersätta huvudvattentäkten Hjorten i Västervik med grundvatten från Edsåsen förstärkt med vatten från Storsjön. Undersökningar och provpumpningar pågår och vi väntar oss ett definitivt besked om möjligheten att använda Edsåsen som ny huvudvattentäkt om ytterligare två till tre år innan ett avgörande om lämplighet kan bedömas. Faller projektet väl ut bedöms utförandeskedet pågå under en tioårsperiod.

Vattenförbrukningen i Sverige

Vattenförbrukningen i hushållen har sjunkit i hela riket, från drygt 67 m³/invånare 1990 till 57 m³/invånare 2019, trots att befolkningen ökat. Sannolikt beror detta framför allt på teknikutveckling och effektivare hushållsmaskiner.

Dricksvattenförbrukningen ska minska

Med ett förändrat klimat följer nya utmaningar med låga grundvattennivåer och vattenbrist. För att minska kommunens dricksvattenförbrukning sker fortlöpande kartläggning och sökning av läckage. Förnyelseplaneringen av ledningsnätet görs där analys av ålder, material, markförhållanden med mera vägs in. Investering i fjärravläsningsystem fortgår för bättre uppföljning och kontroll av förbrukning och beräkning av förluster i ledningsnätet.

Ombyggnad av Lucerna avloppsreningsverk

Västervik Miljö & Energi AB har under året arbetat med projektering av en stor om- och tillbyggnad av Lucerna avloppsreningsverk. Bakgrunden till ombyggnationen är skärpta krav på kväverening av avloppsvattnet. Entreprenadstart bedöms kunna inledas under 2022. Processombyggnad och nödvändig ombyggnad av andra delar av reningsverket beräknas vara klara 2025. Inom ramen för ombyggnationen har även en förstudie för att kartlägga förekomsten av läkemedelsrester gjorts. Syftet är att få fram ett underlag till läkemedelsrening vid det framtida reningsverket. Förstudien skall utgöra grund för teknikval, kostnader, utrustning och det platsbehov som krävs för en utbyggnad av läkemedelsrening.

I Västervik kan man bada mitt i stan

*Lucernas
reningsverk
byggs om*

Rest till bäst

Rest till bäst är ett Vinnova-finansierat projekt som både handlar om att ta till vara samhällets restprodukter (park- och trädgårdsavfall, slam) och skapa en efterfrågad nyttoprodukt (biokol) samtidigt som miljö- och klimatpåverkan minimeras och en kolsänka etableras. Genom samverkan med Campus Västervik och Linnéuniversitetet undersöks hur biokol kan användas i filterdiken i jordbrukslandskapet och för rening av dagvatten.

Kan Yxern åter bli en naturlig sjö?

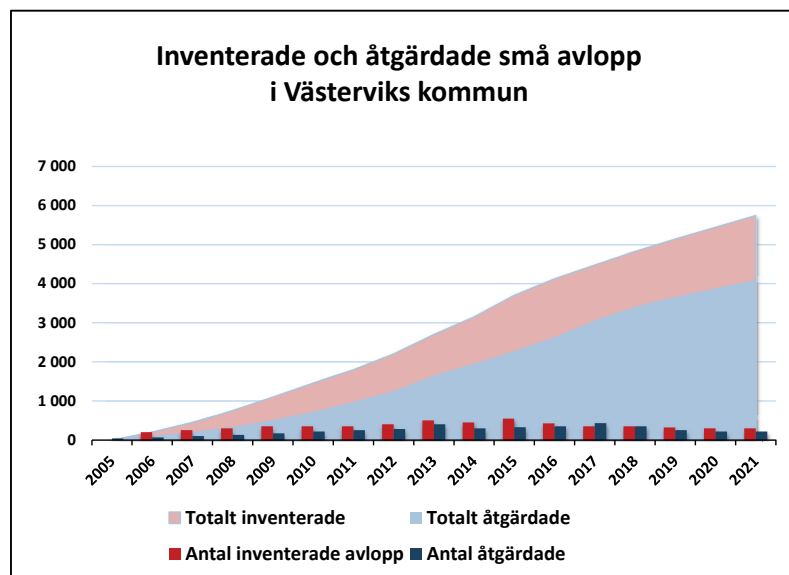
Kalmar läns största sjö Yxern har under många år drabbats hårt av reglering och låga vattennivåer. Vattendomen från 1938 tillåter en nivåskillnad på nära tre meter mellan högsta och lägsta vattenstånd. Västervik och Vimmerby har tillsammans med Yxerns fiskevårdsområdesförening tagit initiativ till att återskapa ett utlopp från Yxern med naturlig funktion och helt utan reglering. I början av juli 2021 lämnades en ansökan om utrivning av dammen in till Mark- och miljödomstolen. En tillfällig dom har förlängts och domstolen har påbörjat arbetet med att pröva den nya vattendomen.

Många nya fosfordammar

Fosfordammar är små våtmarker i anslutning till åkermark. Syftet är att fånga de näringsämnen som läcker ut från åkermarken innan de når större vattendrag och sjöar. Under 2021 har 7 nya fosfordammar anlagts. Preliminära resultat från vetenskapliga studier av fosfordammar i kommunen visar att de har mycket hög reduktion av både fosfor och kväve och mer kostnadseffektiva jämfört med andra våtmarker.

Åtgärdande av små avloppsanläggningar har hög prioritet

I Västerviks kommun har ca 15 % av husen enskilda avlopp, totalt ca 8000, varav hälften har bedömts ha dålig rening. I kommunen pågår ett systematiskt arbete med att se till att förbättra de enskilda avloppen. Fastighetsägare med avlopp som inte uppfyller lagkraven uppmanas att åtgärda avloppet inom 2 år. Målet är att samtliga enskilda avlopp ska uppfylla lagkraven och övergången till hög skydds nivå. Totalt har nära 5750 avlopp inventerats, varav ungefär 4100 har åtgärdats. Under 2021 inventerades 300 avlopp (hus) och 220 avlopp (hus) åtgärdades.

Antal åtgärdade avlopp i Västerviks kommun (MBK 2022)

Fosfordamm vid Ekenäs

*Biokol
för klimatanpassning
och vattenrening*

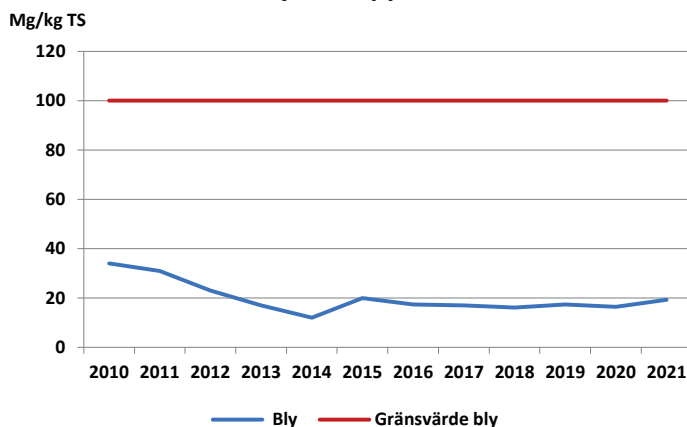
Vad vore vi utan vatten?

Avloppsslam

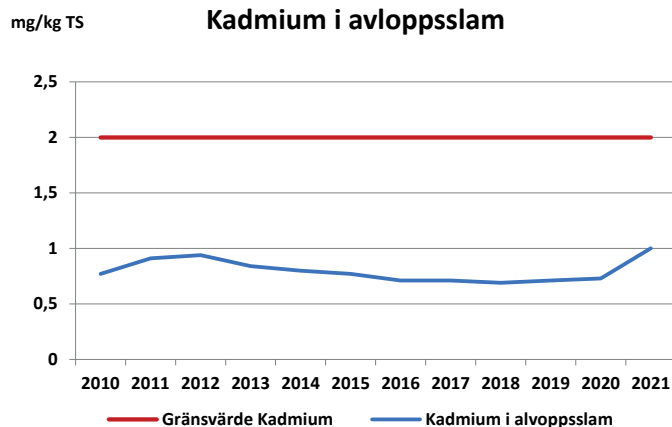
Tungmetaller och andra gifter följer med avloppsvattnet till reningsverk där de delvis fälls ut i slammet. Kvicksilver, kadmium och bly är utpekade som särskilt farliga ämnen. Det genomsnittliga innehållet av tungmetaller i slam vid samtliga Västerviks avloppsreningsverk har minskat och nationella gränsvärden klaras med god marginal. Slamresterna komposteras och återvinns som anläggningsjord.

Bly i avloppsslam

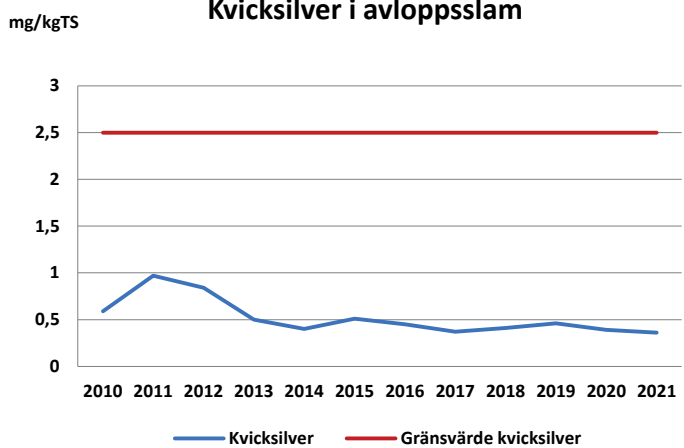
— Bly — Gränsvärde bly

Kadmium i avloppsslam

— Gränsvärde Kadmium — Kadmium i avloppsslam

Kvicksilver i avloppsslam

— Kvicksilver — Gränsvärde kvicksilver

Gränsvärdena för bly, kadmium och kvicksilver i slam klaras med god marginal

Årsmedelhalter av tungmetaller i kommunalt avloppsslam (VMEAB 2022)

Hållbar energi för alla

Målet innefattar tillgång till pålitlig energi, övergång från fossilbränslen till förnybara bränslen och ett fördubblande av den globala takten i energieffektiviseringen till 2030. Det nationella målet är att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsland med ett energisystem baserat på 100 % förnybar energi.

Ny Energi- och klimatstrategi för kommunkoncernen

Under 2021 antogs en ny Energi- och klimatstrategi. Där visas hur kommunkoncernens framtida energiförsörjning kan baseras på fossilbränslefria och energieffektiva lösningar, samt vara säker och trygg. De övergripande målen i strategin är:

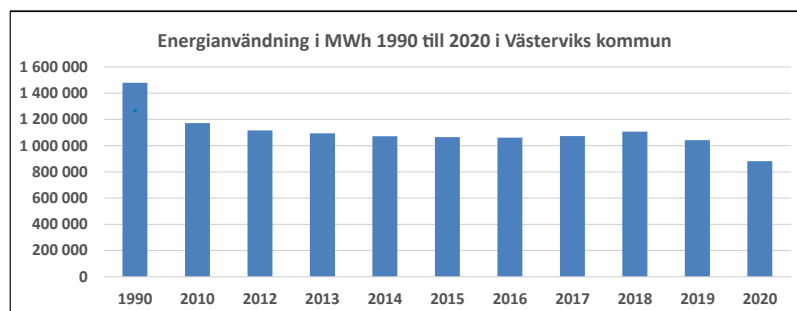
- Minskade utsläpp av växthusgaser
- Ökad energieffektivisering
- Trygg och säker energiförsörjning
- Ökad lokal produktion av förnybar energi
- Anpassning till ett förändrat klimat

Energi- och klimatstrategin med målår 2030 togs fram parallellt med kommunens nya Avfallsplan. Samtliga verksamheter inom kommunkoncernen har ett gemensamt ansvar för att målen ska kunna uppfyllas.

Energianvändning totalt

I hela Västervik kommun (geografiskt område) användes år 2020 totalt ca 0,88 TWh energi i alla olika former. Det motsvarar ca 24 MWh/invånare, vilket är betydligt lägre än året innan och lägre än genomsnittet för riket (38 MWh/invånare). Om det är en pandemieffekt eller om trenden fortsätter återstår att se. Jämfört med år 1990 har energianvändningen minskat med 40 %.

Energibehovet inom de flesta kategorier har minskat. Industrisektorn och hushållen har minskat sin energianvändning mest. Industrisektorns minskning beror delvis på nedläggning av industrier men också på att stora effektiviseringar har gjorts inom industriprocesserna. Även energianvändningen från transporter har minskat.

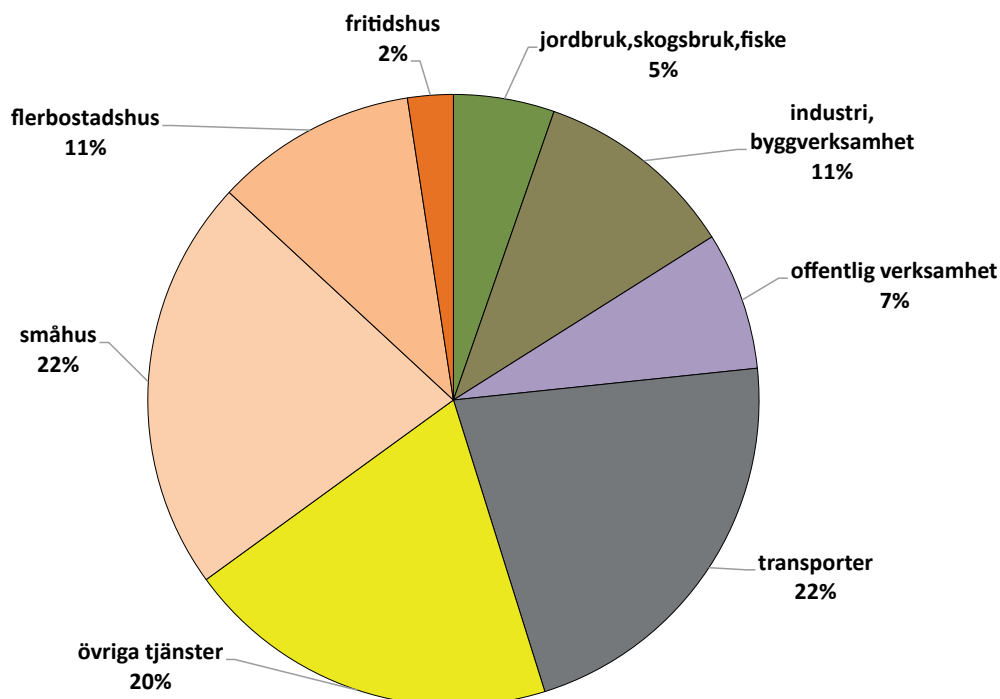

Slutanvändning av energi i Västerviks kommun (geografiskt område) under perioden 1990 till 2020 i MWh (SCB 2022)

*Energianvändningen
minskade
under 2020*

Slutanvändning av energi inom olika förbrukarkategorier under 2020 i Västerviks kommun

Slutanvändning av energi i Västerviks kommun (geografiskt område) under 2020 uppdelat på förbrukarkategori (SCB 2022)

Slutanvändning av energi

Den sektor som använde mest energi totalt sett under 2020 var hushållssektorn (småhus och flerbostadshus). Transportsektorn är den näst största användarkategorin. Utsläppen från transportsektorn står för en mycket stor del av de samlade koldioxidutsläppen eftersom bränslena till transportsektorn i stor utsträckning är fossila. Det är inom denna sektor som det finns störst potential att förändra den samlade mängden utsläpp.

Elanvändning och elnät

Elanvändningen varierar en del över tid, men har generellt minskat under senare år och utgör ca 35 % av den totala energianvändningen inom kommunen som geografiskt område. Sedan 2016 är 100 % av den el som köps in till kommunkoncernen förnybar. Andel förnybar och återvunnen energi i kommunala lokaler (ej bostäder) var 95%.

Elnätet spelar en viktig roll i omställningen mot ett mer hålligt energisystem. Detta är en stor utmaning för samhället. Omställningen innebär bland annat ett behov av storskaligt införande av förnybar elproduktion samt elektrifiering av transportsektorn. Anpassningar i elnätet behövs för att klara alla förändringar. Leveranssäkerheten måste vara fortsatt hög, trots att den nya produktionen påverkar elnätet på ett annat sätt jämfört med idag.

Hushållssektorn
använder
mest energi

Strömavbrott

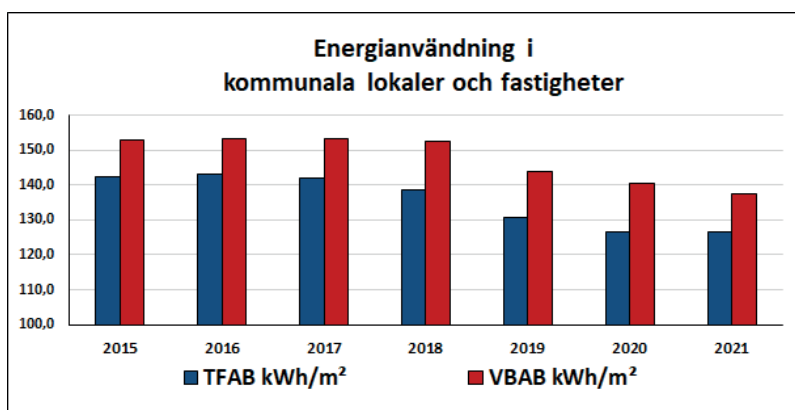
Hållbar energi handlar även om att säkerställa tillgången till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla. En indikator är den totala avbrottstiden för elavbrott (längre än 3 minuter). Under 2021 har stormar och problem med luft- och markledningarna inneburit lite längre avbrottstider än önskvärt. Under år 2020 var elavbrotten 110 minuter i genomsnittlig avbrottstid per kund i hela kommunen (SAIDI/Kolada 2022).

Energieffektivisering

Energieffektivisering handlar både om att minska behovet av energi och få till en effektivare användning av den energi som ändå behövs. En effektivare energianvändning ger vinster både i plånboken och för miljön. Ett exempel är det pågående utbytet till LED inom den offentliga belysningen.

Energieffektivisering i kommunens fastigheter

Uppvärmning av bostäder och andra lokaler står för ca 65 % av kommunkoncernens totala energianvändning. Både Bostadsbolagets och Tjust Fastigheters lokaler har en minskad energiförbrukning. Målet om minst 5 % minskning av energianvändningen i kommunens lokaler och fastigheter till år 2020 har uppnåtts både för VBAB och för TFAB. Dessa har arbetat med energieffektivisering i många år och tar alltid hänsyn till detta vid ny-, om- och tillbyggnation. I Västervik finns också flera privata större fastighetsägare med höga ambitioner för energibesparing. Alla nybyggnader görs minst enligt de nya byggnormerna och där är energibehoven enligt lagkraven mycket låga. Mest kvar att göra är i det befintliga fastighetsbeståndet. 2021 var energianvändningen i befintliga bostäder och lokaler inom VBAB 126 kWh/m² respektive TFAB bestånd 137 kWh/m². Siffrorna har uppdaterats bakåt på grund av ändrad beräkningsmodell.

Energianvändning i kommunala lokaler och fastigheter i Västerviks kommun, normalårs korrigerat (VBAB/TFAB 2022) OBS bruten y-axel.

Energianvändning i samband med resor

Energianvändningen i samband med kommunkoncernens anställdas tjänsteresor med bil och lätt lastbil minskade kraftigt under 2020. Under 2021 ökade resandet igen till ungefär samma nivåer som under 2018. Det minskade tjänsteresandet under 2020 berodde till största delen på Corona-pandemin. Total energianvändning var 1090 kWh per heltidsanställd. Resandet med privata fordon mot milersättning har minskat 20% (ca 6 100 mil) under 2021 och totalt med 41% (ca 16 700 mil) de senaste två åren.

*VBAB och TFAB
har minskad
energianvändning
i sina lokaler*

Gamleby Värmeverk

Energi- och klimatrådgivning under 2021

Under året har det varit stort fokus på elräkningar, solenergi och elbilladdning. Totalt har energi- och klimatrådgivaren tagit emot 264 förfrågningar. Av dessa handlade ca 64 om solenergi. 92 frågor handlade om laddstolpar/elfordon. Bredden av frågor är stor och rymmer allt från hur man lever mer klimatanpassat till tekniska frågor om värmesystem. Under vissa perioder har vi åter kunnat genomföra hembesök vilket är uppskattat hos våra kunder. Elanvändningen fick ett enormt fokus under december månad och även media uppmärksammade detta i sina kanaler.

Lokal produktion av energi

Uppvärmning av fastigheter domineras av fjärrvärme baserad på biobränslen och avfall i Västerviks stad och biobränslen i Gamleby och Ankarsrum. Pellets, ved och värmepumpar är också vanligt, särskilt där fjärrvärme inte kan erbjudas. Produktionen av förnyelsebar energi ökar både genom initiativ från kommunala och privata aktörer. Västervik Miljö & Energi har fjärrvärmenät i Ankarsrum och Gamleby förutom nätet i Västervik, med huvudanläggningen för fjärrvärmeproduktion Stegeholmsverket, där det också produceras el i kraftvärmeproduktion. Kraftvärmepannan kan under optimala förhållanden producera uppemot 30 GWh per år. Under 2021 producerades 21 GWh elenergi i Stegeholmsverket jämfört med 9 GWh 2020. Under 2021 har en stor ny-, om- och tillbyggnad av Gamleby värmeverk genomförts och från och med 2022 är anläggningen helt fossilbränslefri.

Produktionen av solenergi är under snabb utveckling.

Kommunkoncernen har tre fastigheter med solexproduktion på taken med en yta om totalt 515 kvadratmeter; Totebo hallen, Edshöjden samt Dalsgården i Gunnebo. Dessa kan tillsammans ge 72,8 MWh per år. På Edshöjden finns även solpaneler för värme.

Flera större solcellsparkar håller genom privata initiativ på att projekteras inom kommunen. En förstudie togs under 2021 fram för att undersöka förutsättningarna för att genomföra en pilotanläggning och ett tankställe för vätgas genom lokal produktion av grön vätgas från en planerad solcellspark.

Biogas från matavfall

Allt matavfall som i ökande mängd samlas in i Västerviks kommun används för biogasproduktion i Linköping och kommer tillbaka som fordonsgas till den lokala biogasmacken som drivs av Svensk Biogas AB. Västervik Miljö och Energi AB har tidigare producerat biogas från avloppsslam. Fordonsgasproduktionen vid Västerviks avloppsreningsverk avvecklades under året.

Lokal energiproduktion 2021:

Elproduktion:

Kraftvärme: 21 GWh
Vindkraftsel: 31 GWh (6 anl.)
Vattenkraft: 22,1 GWh (14 anl.)
Solel: 2,8 GWh (513 anl.)

Fjärrvärmeproduktion

Fjärrvärme: 259 GWh

Fordonbränsleproduktion

Biogas100: 1 GWh

*I Västerviks kommun
finns goda
förutsättningar
för solenergi*

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

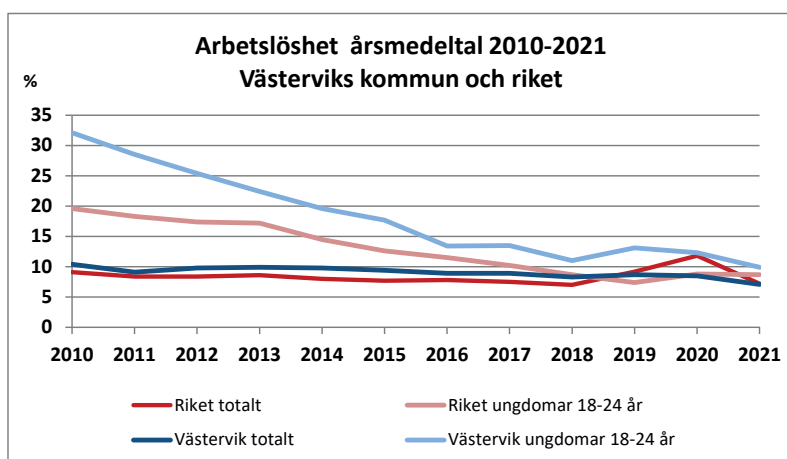
Målet innebär att verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Kommunen har en central roll i att rusta medborgarna för framtidens arbetsmarknad och att skapa ett gott företagsklimat lokalt samt vara en attraktiv arbetsgivare.

Näringsliv i förändring

Västerviks kommun utgör en egen arbetsmarknadsregion (FA-region). Det senaste decenniet och framgent ser vi en utveckling där de stora industrierna har omlokaliseras utomlands samtidigt som medelstora industrier, offentliga institutioner och tjänsteföretag utgör basen för arbetsmarknaden parallellt med att handel, besöksnäring och gröna näringar blir alltmer betydelsefulla.

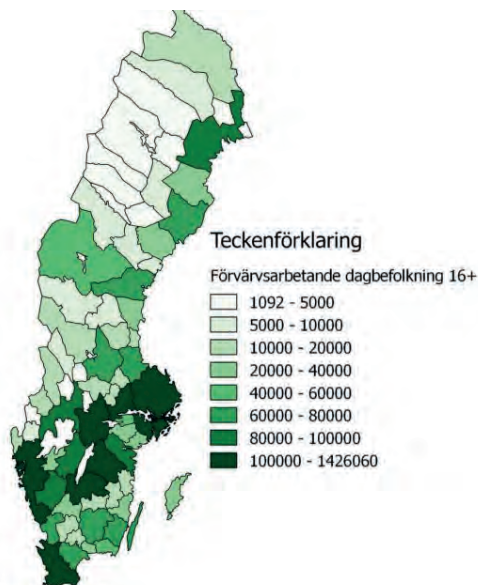
Minskad arbetslöshet i Västervik under 2021

I samband med pandemin har nationella prognoser kring arbetsmarknad och arbetslöshet pekats mot högre arbetslöshet och mindre efterfrågan på arbetskraft i utsatta branscher. Arbetsförmedlingens bedömning för år 2020 och 2021 var en fortsatt dramatisk ökning av arbetslösheten och historiskt höga nivåer av långtidsarbetslösa. Av diagrammet nedan, där arbetslösheten som andelen av den registrerade arbetskraften för olika grupper visas, framgår att det inte blivit så. För Västerviks del har läget förbättrats både jämfört med 2019 och 2020. Även inom gruppen utrikesfödda har arbetslösheten minskat mer än i riket.

Arbetslöshet i Västerviks kommun och riket 2010 till 2021 (Arbetsförmedlingen)

*Arbetslösheten
i kommunen
minskade 2021*

Källa: SCB

Förvärvsarbetande dagbefolkning i olika regioner

Läget är en utmaning och en möjlighet

Västervik är, till följd av den begränsade integreringen i en större region, en egen arbetsmarknad. Medan många andra kommuner kan dra nytta av närliggande större städer och storstäder är Västervik mer av sin egen lyckas smed. Detta ställer höga krav på näringslivets och arbetslivets utveckling i kommunen. Västerviks kommun är attraktiv i sig, med attraktiva boendemiljöer och förutsättningar för en stark besöksnäring, men som har en stor utmaning i och med positionen i arbetsmarknadsnätverket. Det innebär att kommunen behöver integreras i ett större sammanhang på lång sikt, samtidigt som man behöver verka för en större och starkare egen arbetsmarknad på kort sikt.

Smart specialisering för regional utveckling

Smart specialisering är ett arbetssätt för att kraftsamla för förnyelse och tillväxt inom de områden där en region har störst potential. I det korta perspektivet ska metoden stödja innovationsprocesser och prioritera utvecklingsinsatser inom identifierade styrkeområden. I ett längre perspektiv ska den utifrån Agenda 2030 och den regionala utvecklingsstrategin, inklusive dess understrategier, skapa ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar utveckling ur regionala tillgångar. Från och med 2021 är det ett krav från Europeiska kommissionen att alla svenska regioner har en strategi för smart specialisering för att få tillgång till medel från EU:s fonder och program. Syftet med smart specialisering är att stärka Europas konkurrenskraft i världen genom ett regionalt fokus där regionerna själva identifierar områden där de har komparativa fördelar och kraftsamlar kring dessa. Region Kalmar har tagit fram en analys av styrkeområden för näringslivet inom Kalmar län

Det lokala näringslivets utveckling under Coronapandemin

Pandemin fortsatte att skapa osäkerhet under året, framför allt i de branscher som påverkats negativt under året innan. Västerviks kommun fattade beslut för att underlätta för näringslivet och påverkade branscher, bland annat genom att förlänga beslutet om förlängd betalningsperiod för primärkommunens fakturor, halverad avgift för uteserveringar och gatupratörer samt bidrag till extra marknadsföring av Västerviks kommun som besöksmål.

Under andra halvåret påverkades delar av vårt näringsliv, främst tillverkande företag och de gröna näringarna, av problem med leveranser av komponenter och kraftigt ökade priser på insatsvaror, inklusive drivmedel. Byggbranschen har haft en fortsatt bra utveckling med ett antal större bostadsprojekt under uppförande och fortsatt högt intresse för privatpersoner att investera i sina bostäder. Även ett antal större offentliga projekt har påbörjats och planeras.

Under årets första halva genomfördes regelbundna möten med Näringslivsrådet där rådets representanter från näringslivet kunde lyfta fram påverkan på de olika branscherna. Rådet fyllde då också en funktion att informera om olika stödåtgärder som lanserades nationellt, regionalt och lokalt.

*Näringslivsrådet
en länk mellan
näringslivet
och kommunen*

Besöksnäringen

På grund av pandemin minskade antalet besökare under 2020. Internationella marknaden påverkades mest. Under 2021 ökade däremot antalet kommersiella gästnätter i kommunen med +8,3 % jämfört med år 2019. År 2021 var 92% av besökarna från Sverige. Under 2019 utgjorde de svenska besökarna 81% (källa:SCB/Tillväxtverket bearbetat av Tourism i Skåne).

Nyföretagande

Tillskottet av nystartade företag tillsammans med 81 nyinflyttade företag gav en positiv ökning med 72 företag efter det att de företag som har upphört, flyttat eller gjort konkurs räknats bort. Netto-tillväxten på 2,1 % placerar Västervik i toppen av företagstillväxten i Kalmar län 2021. (Impro-

Företagsklimat

I Svenskt Näringslivs betygssättning av kommuner gällande företagsklimatet ökade Västervik inom samtliga enkätfrågor utom en, vilket ledde till att Västervik steg 61 placeringar från plats 238 till 177 i rankingen av Sveriges 290 kommuner. Det lokala företagsklimatet förbättras generellt, och i år uppmättes det högsta snittbetyget för kommunens sammanfattande omdöme på tio år. Förbättringen beror på både mer positiva enkätsvar än tidigare och på att flera statistikfaktorer i kommunen har utvecklats åt rätt håll. Mest positiva förändringar ses i enkätsvaren om kommunens tjänstepersoners och kommunpolitikernas attityder.

Hållbar ekonomi

Västerviks kommun har de senaste åren visat stabila ekonomiska resultat samtidigt som skattesatsen varit oförändrad. Pandemiåren 2020 och 2021 har givit starka ekonomiska resultat som förklaras av generella statliga pandemistöd, men också betydligt högre skatteintäkter på grund av den snabba konjunkturåterhämtningen under 2021. Resultat för kommunen blev 83,7 mnkr vilket är 81,6 mnkr bättre än budget (2,1 mnkr). Huvudsakligen beror det på högre skatteprognoser med 61,5 mnkr och statliga bidrag på ca 25 mnkr avseende Skolmiljarden och äldreomsorgssatsning. För 2021 hade KF beslutat om två finansiella mål för kommunen. Det ena är att resultatet ska uppgå till minst 0,1 % av skatteintäkter och kommunal utjämning (dvs 2,1 mnkr). Under året ändrades budgeterat resultat i och med att KF i december beslutade att socialförvaltningen fick nyttja 8,7 mnkr ur RUF (resultatutjämningsfond) för att täcka ett prognosticerat underskott på grund av pandemin. Nytt budgeterat resultat blev då -6,6 mnkr. Årets resultat överstiger målet, främst tack vare kraftigt ökade skatteintäkter mot budget och statliga bidrag till skolan och äldreomsorgen.

Kommunallagen ställer krav på att kommuner ska ha god ekonomisk hushållning, vilket betyder att det ekonomiska resultatet ska vara positivt, sett över en längre period. En grund i god ekonomisk hushållning är att intäkterna överstiger kostnaderna och att det finns marginaler för att finansiera investeringar och pensionsåtaganden. Kommunen har ett positivt balanskravsresultat och nettokostnaderna understiger nettointäkterna samtidigt som soliditeten är stabil. Primärkommunen har fortfarande inga lån. Kommunens rating av kreditvärdighet hos Kommuninvest är fortsatt mycket god. Bedömningen är att god ekonomisk hushållning uppnås i kommunen.

VÄSTERVIK
FRAMÅT

SVENSKT NÄRINGS LIV

*Företagsklimatet
fick ett stort
lyft under 2021*

9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Målet innebär att bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

Västervik är en "mellanlägeskommun".

Att investera i hållbara företag, industrier, forskning, miljövänlig teknik och innovation är alla viktiga sätt att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Goda kommunikationsmöjligheter, både fysiska och digitala, är idag en grundförutsättning för företag och smarta arbetssätt. Relationerna med större städer är relativt svaga och dessutom finns inte heller någon tydlig specialisering vare sig mot boende eller arbete. Satsningar på vägar, järnvägar och IT är viktiga för att öka tillgången på arbetstillfällen, för att bedriva företagsverksamhet och en långsiktigt hållbar tillväxt.

Pendling och kollektivtrafik.

Under 2020 ökade inpendlingen till kommunen samtidigt som utpendlingen minskade något jämfört med 2019. Negativt pendlingsnetto på 864 personer). Mellan Västervik och Vimmerby tar det 55 minuter med buss. Till Kalmar tar det ca 2,5 timmar. Det finns inga pendlingsförbindelser längs E22 över länsgränsen till Östergötland.

Nya tåg planeras att levereras till Tjustbanan omkring 2024-2025. Tågen kommer kunna drivas både elektriskt och med förbränningsmotorer som är godkända för fossilfritt bränsle.

Under 2020 minskade resandet med kollektivtrafiken (KLT) inom kommunen med 28%. Antal resor (påstigningar) per invånare gjorda med kollektivtrafik inom Västerviks kommun var 15 per kommuninvånare jämfört med 21 under 2019. 78% av kommunens befolkning bor i kollektivtrafiknära lägen, d.v.s. har en trafikerad hållplats inom 500 meter från folkbokföringsadressen. En trafikerad hållplats är hållplats, för samtliga trafikslag som trafikeras med minst en avgång per timme, vardagar mellan 06:00 och 20:00. Avståndet till hållplats utgår från fågelvägen.

Ny upphandling av skärgårdstrafik

Persontrafiken i skärgården, inklusive skolskjutar, har upphandlats för en ny period av Region Kalmar län (Kalmar länstrafik) i samarbete med PostNord, Västerviks och Oskarshamns kommuner. Det nya avtalet börjar gälla år 2022 och innebär att fartygen kör på biodiesel (HVO).

Förstudie om el-hybriddrift av skärgårdsbåtar

Under 2021 har en förstudie som finansierats av Tillväxtverket undersökt förutsättningarna för att konvertera kommunens egna skärgårdsbåtar (Ellen Key och Kung Märta) till elhybriddrift. Syftet var att minska de höga koldioxidutsläppen. Förstudien visade att kostnaderna för konvertering blir höga och att biodiesel är det lämpligaste alternativet som insats med nuvarande båtar. Koldioxidutsläppen från de två egna skärgårdsbåtarna var 150 ton under 2021.

Tågen på Tjustbanan bytte namn från Kustpilen till Krösatågen under 2021

*Krev på
fossilfritt i
skärgårdstrafiken*

Trafikverkets utredning av Gotlandstrafiken

Fortfarande finns stora oklarheter kring den framtida Gotlandstrafiken. Västervik hade sommartrafik till Visby under 2021. Trafikverket föreslår i sin utredning att i fortsättningen ska statligt ägda fartyg och upphandlad drift användas för framtida trafik. Motiveringen är att det ger ökad möjlighet till konkurrens och bedöms ge lägre kostnader för staten.

Ökad bredbandsutbyggnad

Att ha tillgång till bredband är idag nästan en förutsättning för att man ska kunna tillgodogöra sig många av tjänsterna vi nu ser som självklara. Ytterst är tillgång till bredband en demokratifråga. Under 2021 hade 95 % av alla hushåll och företag i kommunen möjlighet till optofiberanslutning. Mot slutet av året fick VMEAB ytterligare bredbandsmedel via Post- och telestyrelsen och utbyggnad på flera platser pågår. Det är flera olika företag som bygger fibernät i Västerviks kommun, bland annat Västervik Miljö och Energi AB, Telia, Telenor och IP Only. En fortsatt nedstängning av telestationer i Telias kopparnät pågår. Under 2021 stängdes fem stationer och vi fick besked om att ytterligare sex stationer stängs år 2022.

Ökad digitalisering

Den digitala mognaden inom kommunkoncernen har tagit stora steg framåt under pandemin. Kompetensutveckling och många möten, såväl interna som externa, hålls digitalt inom samtliga verksamheter, även undervisning på gymnasiet och Komvux har fått ske digitalt. Digitaliseringen omfattar såväl ökning av antalet digitala verktyg, att göra digitala hjälpmedel tillgängliga samt att förbättra kompetensen gällande användandet. Arbetet med e-tjänster har fortsatt liksom implementeringen av e-arkiv och e-signering. Andra exempel är Västervik Resort som har genomfört flera digitaliseringsprojekt; automatisk incheckning, digitalt kösystem, digitalt beställnings- och betalssystem på restauranger, digitalt betalssystem för parkering och laddstationer. VMEAB har förbättrat logistik och ruttplanering vid hämtning av avfall och slam samt infört digitalisering av vattenmätare hos kunder.

IT-säkerhet kommer bli allt viktigare och där behöver kommunen etablera fler rutiner och arbeta mer med våra system för att minska vår sårbarhet.

Testbädd för drönare på Västerviks flygplats

Arbetet med att göra flygplatsen i Västervik till ett nationellt center för drönarutveckling fick under oktober månad klartecken från Transportstyrelsen. Detta är ett avgörande och mycket viktigt steg i Västerviks ambition och satsningar på att bli en testplats för olika typer av drönartillämpningar. En förstudie kommer att drivas av kommunen under 2022 för att skapa en större regional affärsnytta med testbädden i Västervik. En förhoppning är att ett brett regionalt samarbete kan inledas runt testbäddens verksamhet.

Dessutom har drönare börjat användas som en naturlig del i kommunens olika verksamheter, exempelvis för räddningstjänsten men även för fotografering och mätning och i samband med uppföljning av exempelvis vattenmiljöprojekten.

Gotlandstrafiken under 2021

Västervik först i landet med luftområde för drönartester

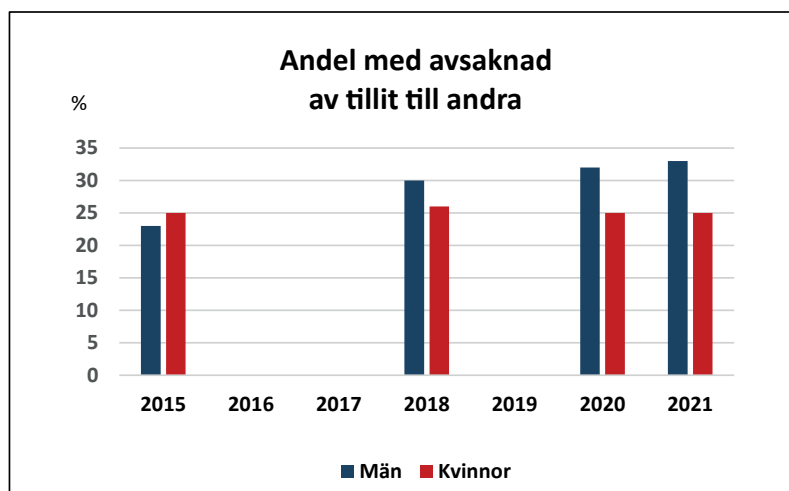

Minskad ojämlikhet

Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter. I ett jämlikt samhälle har alla lika rättigheter och möjligheter. Det spelar till exempel ingen roll vilket kön, vilken etnicitet eller religion man har eller hur gammal man är.

Tillit

Att uppleva tillit är en del av det sociala välbefinnandet. Det handlar om att vara bekräftad och känna sammanhang och tillhörighet i vardagen, i familjen, i skolan, på jobbet och bland vänner och det gäller både det sociala och psykiska välbefinnandet. När man skapar möjligheter till fysiska mötesplatser i vardagen för människor med olika ålder, kön, bakgrund och sociala och ekonomiska förutsättningar, minskar den mentala och sociala distansen mellan medborgarna. Andelen män som uppger att de i allmänhet inte kan lita på de flesta människor har ökat sedan i början av 2000-talet. Det är framförallt personer, både kvinnor och män med låg utbildningsnivå som har låg tillit till andra. Sedan 2015 har andelen män i Västerviks kommun med avsaknad av tillit ökat från 23 % till 33%.

Andel (%) invånare i Västerviks kommun 16-84 år med avsaknad av tillit till andra. Resultaten är 4-årsmedelvärden hämtade från den nationella enkäten Hälsa på lika villkor. Källa: Folkhälsomyndigheten/Kolada

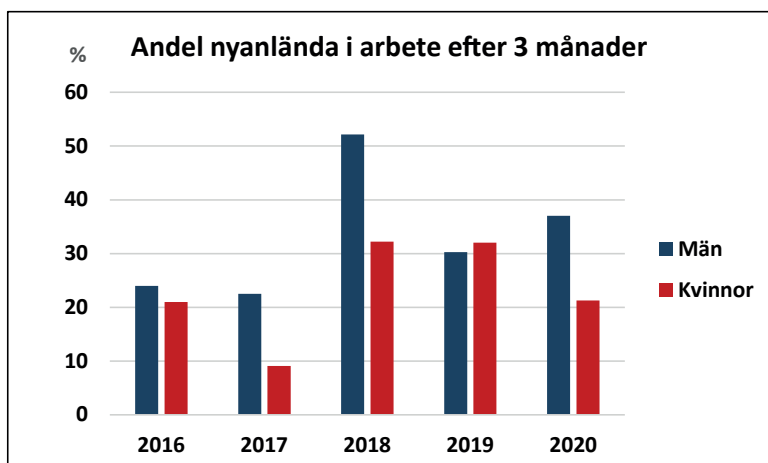
Cirka 30 % saknar tillit till andra människor

Inkomstspridning

Ginikoefficient är en ekonomisk mått på ojämlikheten i inkomstfördelning hos en befolkning. Länder och regioner med stor inkomstspridning har hög Ginikoefficient. Inkomstspridningen i Sverige är jämförelsevis låg. Skillnaderna i inkomster mellan invånarna i Västerviks kommun är lägre än i riket som helhet men har ökat sedan 1980-talet. Ginikoefficienten beskriver bara den disponibla inkomsten och inte skillnader i förmögenhet och inte heller lönenivån.

Integration

Ett mått på integration är andel nyanlända flyktingar som lämnat Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag och börjat arbeta eller studera. Länstalet för mottagande av nyanlända under 2021 var 142 personer varav Länsstyrelsen fördelat 15 personer (2020;10) till Västerviks kommun. Under 2021 har kommunen tagit emot 35 personer (2020; 59) varav 19 vuxna och 16 barn.

Andel i % i Västerviks kommun som lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera. Status efter 90 dagar i arbete omfattas arbete utan stöd i studier räknas de som studerar på den utbildning som berättigar studiemedel. (Kollada 2022).

Servicepunkter

I Västerviks kommun finns åtta servicepunkter i matbutiker. En nionde servicepunkt finns sommartid på Hasselö. Där kan man utöver att ta del av kommersiell service bland annat få hjälp med att hitta information på kommunens hemsida. Även 2021 har varit ett utmanade år för butikerna vad gäller lönsamhet och kundtrogenhet. Flera butiker har ett utsatt ekonomiskt läge, och skulle en butik behöva stänga skapar det långa avstånd till livsmedelsinköp och ombudstjänster. I ett samarbetsprojekt med Oskarshamns kommun tas en gemensam serviceplan fram, som ska beslutas om under år 2022. Även under 2021 erbjöd regionen ett utökad hemsändningsbidrag som flera av servicepunkterna har utnyttjat via Västerviks kommun.

Mötesplatser tillfälligt pausade

Bibliotek, kulturskola och fritidsgårdar är viktiga aktörer i samhället där öppethållandet värnas. Sektorn har varit hårt drabbad av den pågående pandemin. Arrangemang och evenemang har ställts in eller skjutits upp för andra året i rad. Kulturverksamhet och andra mötesplatser har under stora delar av året varit tvungna att hålla stängt för att minska smittspridningen. It-cafeerna har till syfte att ge äldre möjlighet att lära sig hur olika digitala verktyg, såsom dator, surfplatta och mobil fungerar och vad de kan användas till. Därigenom kan äldre få en förenklad vardag, ökad självständighet. Syftet är också att IT-caféet ska vara en social och förebyggande verksamhet som minskar risken för ensamhet, sjukdom och demens. Tyvärr innebar pandemin att verksamheten tillfälligt fick pausas.

Servicepunkt.

*Fler nyanlända
i arbete*

Hållbara städer och samhällen

Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering.

Flertalet är nöjda med att leva och bo i kommunen

De medborgare som svarat på SCB:s enkät om hur det är att leva och bo i Västerviks kommun ger fortsatt bättre betyg än rikssnittet. 95% tycker att kommunen är en mycket eller ganska bra plats att bo och leva på. Fördelningen mellan kvinnor och män var 97% respektive 93%. I riket var andelen nöjda 92%.

Vi blev fler kommuninvånare under 2021

Totalt sett växer kommunens befolkning för sjätte året av de åtta senaste. Nettot för både födda-döda och inflyttade-utflyttade har förbättrats så pass mycket att befolkningen i kommunen har ökat. Befolkningen uppgick vid årsskiftet till 36 747 personer vilket är den högsta nivån på 19 år. Det är en ökning med 92 personer jämfört med året innan. Men antalet födda understiger antalet döda och antalet äldre ökar. Vi hade ett positivt inrikes flyttnetto (+72) och ett positivt utrikes flyttnetto (+92). Under året föddes 331 personer. Vad gäller dödstalet (421) var det lägre än snittet för de senaste åren. Antal invånare i Sverige ökade med 0,7 % under året och var 10,45 miljoner vid årsskiftet 2020/2021.

Demografisk obalans

I Västerviks kommun råder obalans genom en sned åldersfördelning och en hög andel personer i åldern 0-16 och 64+, jämfört med antalet kommuninvånare i åldrarna däremellan. Den demografiska utvecklingen påverkar i hög grad kommunens verksamheter. Den stora utmaningen är den allt äldre befolkningen. Den demografiska försörjningskvoten i riket som helhet är 0,77. Medelåldern ligger på 46,6 år och 49,9% var kvinnor och 51,1% män. 81,1 % av kommuninvånarna bor i tätort.

Ökat bostadsbyggande

Bostadsbyggandet i kommunen har ökat de senaste åren. Efterfrågan på bostäder har växt mer än bostadsökningen. Det finns få lediga bostäder, i både centralort, tätorter och på landsbygden. Trenden men stor ökning av bygglovsärenden som startade våren 2020 har fortsatt hållit i sig. Under 2021 var antalet ansökningar om bygglov för en- och tvåbostadshus (110 st) de högsta sedan mätningarna påbörjades 2012. Det är främst inom områdena Horn, Ekhagen och Gertrudsvik som byggnationen är som mest intensiv.

Under 2021 antogs 3 detaljplaner:

- Del av kv Vidjan
- Husbilen 1
- Breviksplan

För området kring Tändstickan, Kulbacken, Notholmen och Lögarbergen har ett planprogram tagits fram. Syfte med programmet är att tillsammans med berörda utreda planområdets användning inför fortsatt detaljpaneläggning.

Nya Tändstickssoffan

97% av kvinnorna anger att Västerviks kommun är en bra plats att bo och leva på

Projekt Bökensved

Bökensved är Västerviks största idrottsplats. Här finns idag fotbollsplaner, ishall, simhall och raketthall. Området är i behov av upprustning, bland annat för en ny arena för issport, en ny idrottshall, en tillbyggd simhall och fler möjligheter till spontanidrott. Visionen är en mötesplats där kommunens invånare kan umgås över generationsgränserna. Under ett par års tid är detaljplanearbete pågått. Detaljplanen för Bökensved förväntas bli beslutad under första halvåret 2022 och den nya arenan med ishall är det första projektet som planeras. Under den närmaste 10-15-årsperioden kommer hela Bökensvedsområdet att genomgå en stor förändring.

Årets sommarstad både 2020 och 2021

Västervik utsågs även år 2021 till årets sommarstad i Reseguidens årliga tävling vilket tillsammans med ett allmänt "hemestrände" kan ha bidragit till många besökande under sommaren.

Västervik Street Art Festival

För tredje året i rad genomfördes "BANK! Västervik Street Art Festival", ett gatukonstevenemang med många kulturyttringar och skådeplatser runt om i kommunen. Bland annat väggar och elskåp har målats men även många andra konstyttringar har förskönat det offentliga rummet. Under 2021 uppfördes konstverk i södra kommundelen på 9 väggar, 44 kabelskåp och 2 installationer av 26 konstnärer i To-tebo, Hjorted, Gunnebo och Ankarsrum.

Ombyggnation vid Västerviksvägen i Gamleby

Under året har ett omfattande entreprenadarbete genomförts i Gamleby. Västerviksvägen smalnas av med stråk för gående och cyklister. Busshållplatserna byggs om. Sträckan förändras till ett grönare stråk med plantering av nya träd och växtbäddar. Dagvatten från väg, gångbana och cykelväg leds ner i regnbäddar innan det avleds under marken.

Upprustning av lekparker

Gamleby fick under året ny lekpark vid Ernebergfältet och flera av kommunens lekplatser har upprustats. 14 lekplatser med ny lekutrustning och nya fallskydd.

Fler cykelbanor

Nya gång- och cykelvägar har anlagts, bland annat i Blankaholm. Utöver det har kommunen gjort flera förbättringar i det befintliga gc-nätet.

Låga halter av luftföroreningar

Luftföroreningar har en stor inverkan på hälsan. Ärligen dör fler människor i Sverige av luftföroreningar som orsakat cancer-, hjärt- och lungsjukdomar än i trafikolyckor. Luftkvaliteten i Västerviks kommun är jämförelsevis bra. Miljökvalitetsnormerna klaras och miljömålen uppnås för såväl svaveldioxid, kvävedioxid, partikelhalter, och bensen. Mätningarna visar på en tydlig minskning av partikelhalten i Västerviks stad sedan början av 2000-talet. Största utsläppskällan av luftföroreningar i Västervik bedöms vara trafiken. Mätningar av PM10 (dygnsmedelvärden) i gaturum i Västervik genomfördes under 2021 på Hamngatan. Tidigare har mätningarna gjorts på Östra Kyrkogatan. Årsmedelvärdet var $14 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Det är långt under miljökvalitetsnormen som är på $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ och inte får överskridas. Miljömål för årsmedelvärdet är $15 \mu\text{g}/\text{m}^3$ och även det uppnås.

Den nya lekplatsen i Gamleby invigdes

Västervik
blev årets
sommarstad
två år i rad

12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

Hållbar konsumtion och produktion

Utgångspunkten är att det som utvinns ur naturen ska kunna användas, återvinnas eller slutligt omhändertas på ett uthålligt sätt med minsta möjliga resursförbrukning och utan att naturen skadas.

Ny Avfallsplan och renhållningsordning

En ny reviderad Avfallsplan och Renhållningsordning för perioden 2021 - 2030 fastställdes av Kommunfullmäktige under året. Den bygger på att vi måste ställa om till en mer cirkulär produktion och konsumtion. En utmaning ligger i att så långt det går, förebygga att det bildas avfall. Genom att ställa krav på att produkter ska hålla hög kvalitet, att de är tvättbara och möjliga att reparera minskar vi avfallsmängderna. Det avfall som trots allt uppstår ska behandlas så resurseffektivt som möjligt och återanvändas eller materialåtervinnas. Det är också nödvändigt att se till så att ämnen som kan vara giftiga för människor och miljö inte sprids.

Sport- och fritidsbiblioteket

På kommunens sport- och fritidsbibliotek i Västervik får man låna utrustning för sport och fritid under två veckor i taget. Allting är begagnat och skänkt av invånare, föreningar och sponsorer. Skridskor, skidor, hopfällbara cyklar, skateboard, bowlingklot, golfklubbor, tennisracket, hjälmar, brädspel och mycket annat

Textilåtervinning

Återvinning av textilier för materialåtervinning samlas in i samarbete med Human Bridge på alla återvinningscentraler. Den textil som kan återanvändas går till secondhand-butiker eller skickas med hjälpsändningar till behövande. Det som inte kan användas igen sorteras i olika kategorier för återvinning. Vissa delar av fib rerna kan bli råvara för till exempel filter och isolering. Insamlingssystemet säkrar att textilier i första hand återanvänds. För återanvändning av kläder finns sedan tidigare många organisationer och företag

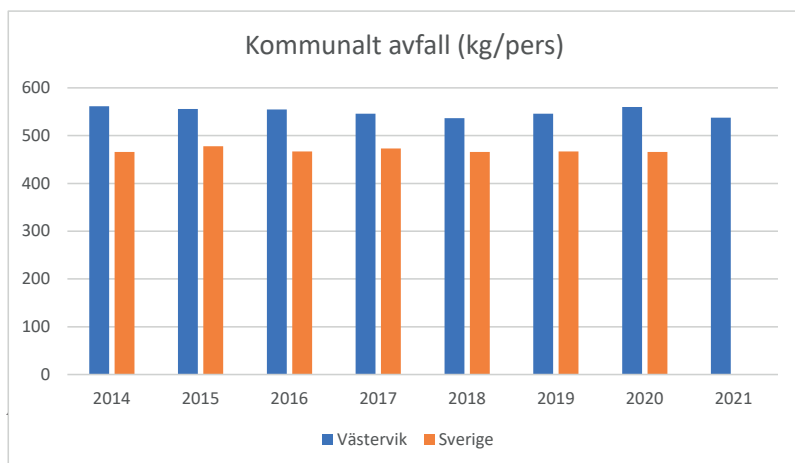
Minskade avfallsmängder

Från att tillfälligt öka något under 2020, vilket sannolikt var en effekt av coronapandemin, minskar nu åter mängden kommunalt avfall i Västerviks kommun. Under 2021 samlades det totalt in 538 kg avfall per person jämfört med 560 kg året innan. Återvinningscentralerna slår ytterligare besöksrekord även detta år. Antalet besök av privatpersoner på kommunens största ÅVC, Målserum, ökade från 46 428 år 2019, till 68 701 år 2020 - till 75 667 år 2021 (och då var ändå 2019 ett år med relativt många besökare sett till åren innan). Trots det stora besöksantalet har de totala mottagningsmängderna av avfall per besök minskat. Bland annat ligger nivåerna av inlämnat tryckimpregnerat virke betydligt lägre än 2020, även om mängderna fortfarande överstiger åren innan pandemiutbrottet. Även insamlade mängder restavfall via sopbilarna har sjunkit från totalt 7 794 ton år 2020 till 7 447 år 2021.

*En ny
Avfallsplan
fastställdes
under 2021*

Ökad källsortering

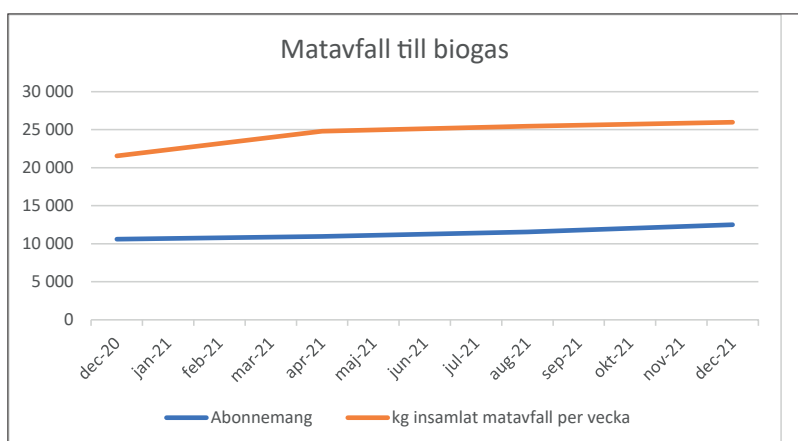
Effektiv materialåtervinning kan göras av rena fraktioner av hög kvalitet där materialet ersätter jungfrulig råvara. Fastighetsnära sortering har nu funnits i snart 15 år i kommunen och i och med införandet av den nya avfallstaxan 2020 upphörde alla abonnemang som innebar helt osorterat avfall. Sortering av förpackningar ska ske oavsett om man valt att ha FNI eller inte, då det är ett lagkrav. Matavfallssortering är valfritt, men gynnas via miljöstyrning i taxan. Av villahushållen var det 72 % som sorterade ut sitt matavfall 2021 (varav 2 % som valt hemkompostering i stället för insamling) och bland hushållen i flerfamiljshus var det 67 % som sorterade sitt matavfall. Uppgiften om andelen sorterande hushåll i flerfamiljshus är baserad på antal lägenheter knutna till sorteringsabonnemang. Möjligheter till källsortering finns nu inom alla kommunala verksamheter och sortering sker överlag. Bland annat har ett nytt återvinningshus byggts för gymnasieskolan och vuxenutbildningen.

Avfallsmängder per person i Västerviks kommun 2014-2021

Matavfallsinsamling

Under 2021 har vi samlat in 1 262 ton matavfall från hushållen, vilket är en ökning från 1 065 ton under 2020. Utöver detta tillkommer ca 93 ton matavfall från butiker. Antalet abonnemang med matavfallssortering ökar successivt och är nu uppe i 12 509 vid årsskiftet 2021/2022. Energin i matavfallet blir till biogas.

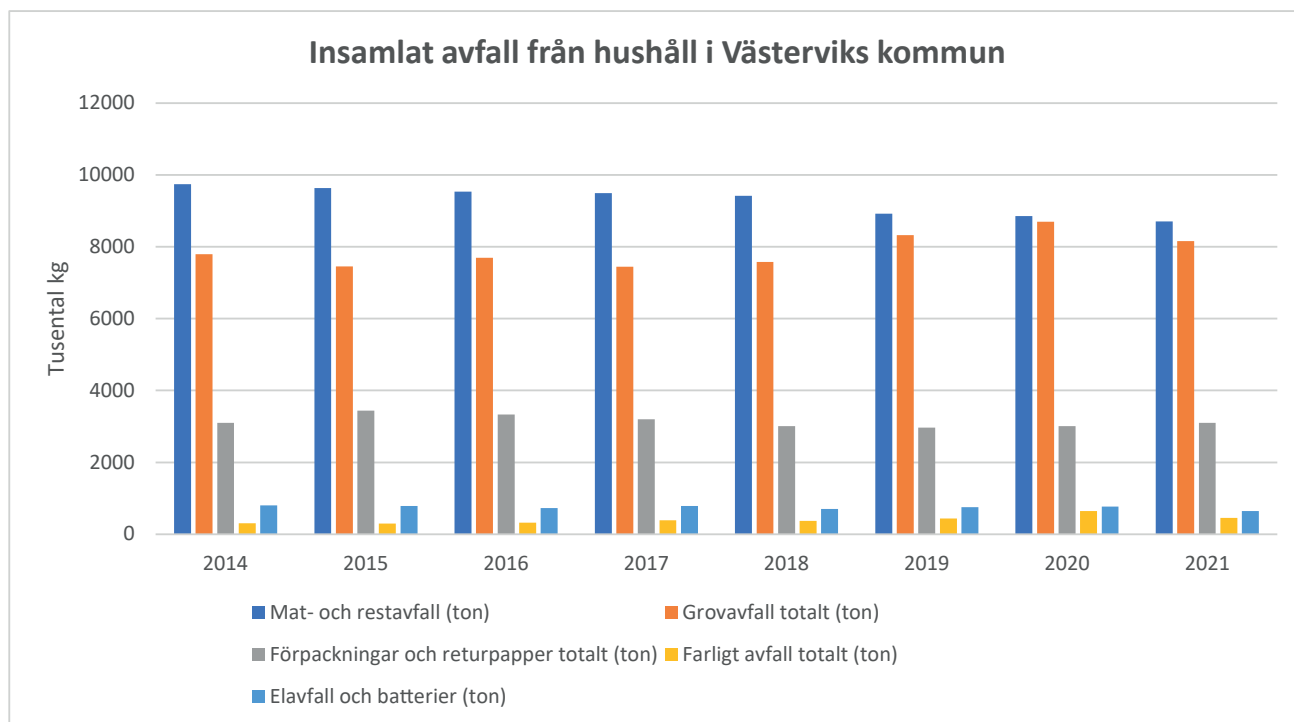

Insamlade mängder matavfall per vecka i kommunen under året i förhållande till antalet abonnemang

Sorteringskärl för avfall vid Bonnbacken på Gränsö

Minskade
avfallsmängder under
2021

Totala mängder av insamlade avfallsfraktioner i Västervik 2014-2021

Materialåtervinning

Ett mått på materialåtervinning är utsorterat avfall enligt producentansvar genom Förpacknings- och Tidningsinsamlingen (FTI). Värdet är liksom för tidigare år beräknat enligt Avfall Sveriges modell, där invånaran talet inte enbart tagit hänsyn till fastboende utan även baserats på fritidshusboende, gästnätter i kommunen, samt in- och utpendling. Det visar små variationer jämfört med föregående år. Mängden tidningar som lämnas in sjunker i takt med minskat pappers-tidningsläsande.

Under 2021 insamlades (inom kommunen som geografiskt område (enligt FTI):

Tidningar	21,8 kg/invånare
Pappersförpackningar	22,7 kg/invånare
Metallförpackningar	3,4 kg/invånare
Plastförpackningar	12,9 kg/invånare
Glasförpackningar	23,7 kg/invånare

Från den 1 januari 2022 upphävas producentansvaret för returpapper. Returpapper hamnar nu under kommunalt avfallsansvar och kostnaden för insamling och återvinning belastar i stället det kommunala renhållningsmonopolet.

*Na har alla
hushåll
sorteringsabonnemang*

Bekämpa klimatförändringarna

Ett förändrat klimat innebär ett ökat hot mot både välfärd, samhälle och miljö. Målet innebär att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser. Den globala temperaturökningen ska under 2 grader helst max 1,5 grad.

Den snabba förändring av klimatet som nu pågår, ligger bortom de naturliga variationerna och är till stor del orsakad av mänskliga utsläpp av växthusgaser till atmosfären. Fossila bränslen är den största källan till utsläppen av växthusgaser. De globala utsläppen behöver på sikt minska till noll för att begränsa klimatförändringarnas omfattning. Om det ska klaras behövs både samhällsförändringar och teknikutveckling. Stärkta ambitioner i klimatsamarbetet globalt och inom EU krävs, liksom skärpta nationella styrmedel.

Ny Energi- och klimatstrategi

I Energi- och klimatstrategin för perioden 2021-2030 visas hur kommunkoncernens framtida energiförsörjning kan baseras på fossilbränslefria och energieffektiva lösningar, samt vara säker och trygg. Men kommunkoncernen har begränsad rådighet över utvecklingen och är beroende av andra aktörers beslut och handlingar. Om målen ska kunna uppfyllas, krävs att både privatpersoner och verksamheter i arbetar tillsammans mot de gemensamma målen.

Kommunkoncernens strategi för att nå måluppfyllelse:

- Kommunkoncernen ska föregå med gott exempel
- Genom hållbara inköp och upphandling kan vi göra skillnad som ger avtryck inte bara lokalt
- Arbetet med att minska koldioxidutsläppen från trafiken ska prioriteras
- Arbeta aktivt med energieffektivisering inom alla sektorer
- Stimulera till ökad lokal produktion av förnybar energi
- Arbeta aktivt för en trygg och säker energiförsörjning
- Strategiskt planera för ett samhälle som står robust inför klimatförändringar
- Bedriva en aktiv energi- och klimatrådgivning
- Samarbeta och delta i relevanta nätverk
- Stimulera det lokala näringslivet till att utveckla produkter och tjänster som är energieffektiva och minskar klimatpåverkan
- Nettotänk och kompensationsåtgärder

Långsamt minskade utsläpp av växthusgaser

År 2019 hade de totala utsläppen av växthusgaser totalt inom kommunen som geografiskt område minskat med ca 30 % jämfört med år 1990. Målet till år 2020 är 40% minskning från 1990. De totala växthusgasutsläppen 1990 var 285 280 ton. År 2018 var motsvarande siffra 201 883 ton. Framför allt är det utsläppen från uppvärmning av lokaler och bostäder samt industriprocesser som har minskat. Transportsektorn minskar men i långsam takt. Utsläppen från jordbruket har så här långt bara minskat marginellt. Här finns stora utmaningar om vi ska vända trenden.

13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Utsläppen av växthusgaser minskar - men långsamt

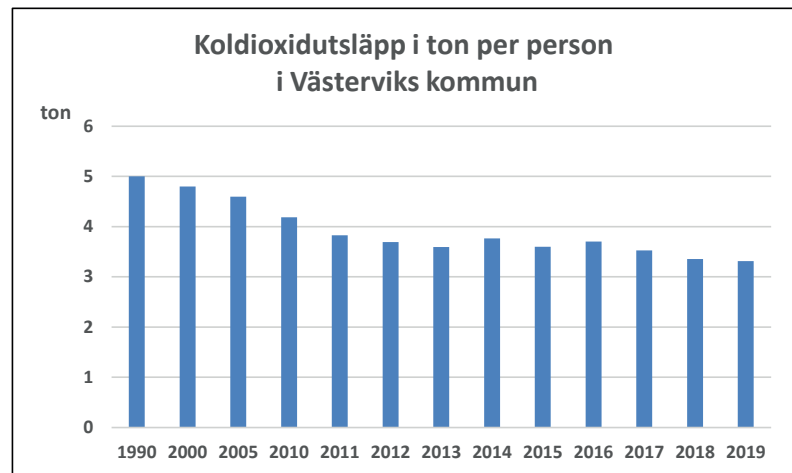

Konsumtionsbaserade utsläpp

Om vi skulle inkludera alla utsläpp av växthusgaser, även de som uppstår i andra länder från varor som vi importerar och från internationella transporter skulle utsläppen vara betydligt högre. Under de senaste tjugo åren har andelen utsläpp som sker i andra länder, orsakade av vår svenska konsumtion, ökat med 50 %.

Koldioxidutsläppen från fossila bränslen

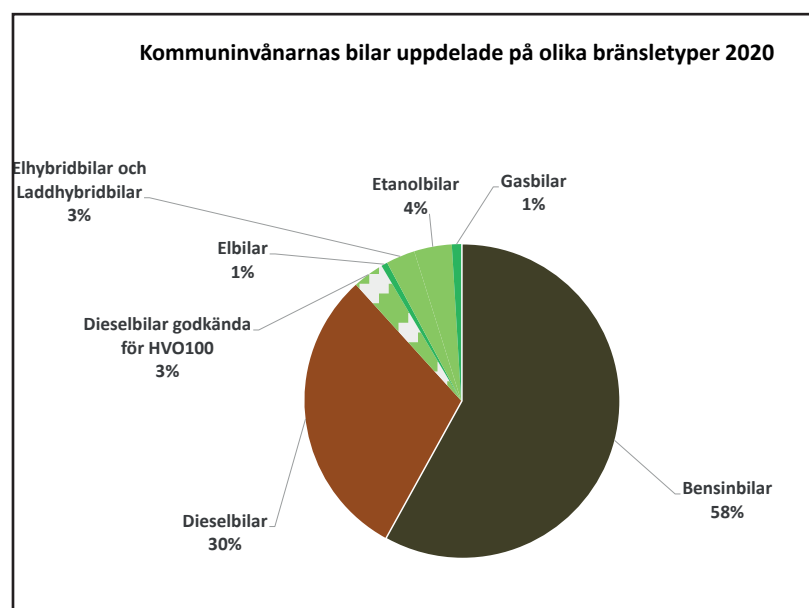
Koldioxidutsläppen från fossila bränslen (energi och transportsektorn) beräknas till ca 3,3 ton CO₂ per person totalt i kommunen som geografiskt område. En minskning med 34% har uppnåtts sedan 1990. Målet är 50 % minskning till 2020 från 1990. Det är långt kvar till nationella etappmålet 2,3 ton/inv (2020). Nationellt mål till 2045 är 0,5 ton/inv.

Utsläpp av koldioxid per person i hela Västerviks kommuns geografiska område. Korrigerade värden (SMHI 2022)

Kommuninvånarnas fordonsinnehav

Omställningen till fossiloberoende fordon ökar för varje år men år 2020 var fortfarande 88% av kommuninvånarnas bilar fossilbränsle drivna.

Fordon inom Västerviks kommun (geografiskt område) uppdelade på olika med olika bränsletyper (Kolada/SCB)

Allt fler fordon drivs fossilfritt

Ökad efterfrågan på publika laddstolpar för elbilar

Det ökade elbils och laddhybridsinnehavet innebär ökad efterfrågan på elbilsaddare. Installationen av både privata och offentliga stolpar pågår runt om i kommunen. Förutom kommunkoncernen har flera företag satt upp publika laddstolpar på ett 20-platser. Dessutom har många privatpersoner, bostadsrättsföreningar och företag egna stolpar.

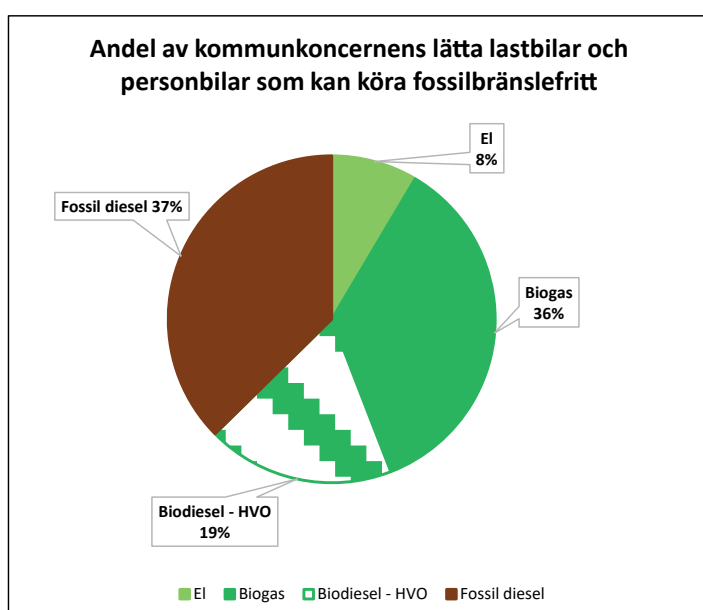

Kommunkoncernens tyngre fordon är fossilbränslefria

Under 2021 kördes VMEAB:s tunga fordon i huvudsak med biobränslen (HVO100 eller biogas). Motsvarande krav ställs också på entreprenörer när detta är möjligt. Detta har inneburit avsevärda sänkningar av kommunkoncernens utsläpp av klimatpåverkande gaser. Sedan 2017 kör bussarna inom KLT:s kollektivtrafik på fossilbränslefria drivmedel.

Fler fossilbränslefria fordon inom kommunkoncernen

Andelen fossilbränslefria fordon under 3,5 ton var vid 2021 års utgång 45 %, (exklusive HVO). Inklusivt HVO var det 63%,

Andel fordon inom kommunkoncernen uppdelade i olika bränsleslag år 2021 (Västerviks kommun)

Minskade koldioxidutsläpp från resor

Pandemins effekter syns tydligt när det gäller resande. Koldioxidutsläppen från kommunkoncernens tjänsteresor med bil minskade med 5% år 2020 jämfört med föregående år, mätt i kg CO₂ per årsarbetare. Koldioxidutsläppen från tjänsteresor med bil har minskat från 0,20 ton år 2019 till 0,12 år 2020 och 2021.

Utsläpp av fossil CO₂ vid kommunala tjänsteresor med tåg och flyg har också minskat jämfört med 2019. Under 2021 gjordes inga flygresor i tjänsten. (Big Travel)

	2019	2020	2021
	kg CO ₂	kg CO ₂	kg CO ₂
Tågresor	0,369	0,112	0,035
Flygresor	17 141	4 605	
Totalt	17 142	4 605	0,035

*Minskat
tjänsteresande
både 2020
och 2021*

Samverkan

I Västerviks kommun pågår sedan många år tillbaka ett målmedvetet energi- och klimatarbete. Både Västerviks kommun samt Västervik Miljö & Energi AB (VMEAB) ingår i det nationella initiativet "Fossilfritt Sverige", som är en plattform för dialog och samverkan mellan företag, kommuner och andra typer av aktörer som vill göra Sverige fritt från fossila bränslen. Klimatsamverkan Kalmar län och Klimatkommissionen i Kalmar län under parollen "Nooil". Det övergripande regionala målet innebär att vi till år 2030 inte längre har något nettoutsläpp av fossil koldioxid.

Klimatbokslut för VMEAB

Västervik Miljö & Energi AB (VMEAB) tagit fram ett omfattande klimatbokslut för åren 2018 - 2020 enligt Greenhouse Gas Protocol (GHG) scope 1 - 3, utökat med undvikna indirekta utsläpp. Resultatet visar att bolaget är netto klimatpositivt främst tack vare:

- Lokal produktion av el och fjärrvärme baserad på utsorterat brännbart avfall samt skogsflis från närområdet.
- Produktion av biogas baserad på slam och matavfall
- Rötresten från bolagets biogasproduktion används till gödning hos lokala lantbrukare samt matjord
- Fossila drivmedel har successivt ersatts med HVO100 och biogas i bolagets fordon

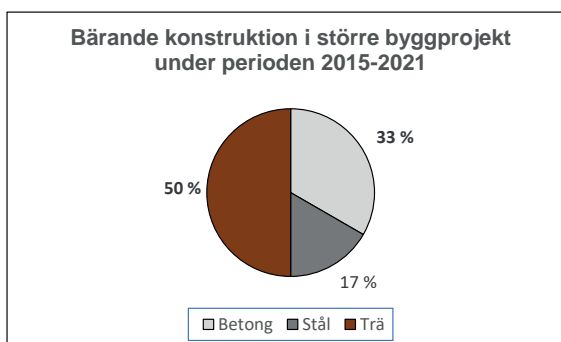
Totalt sett visar klimatbokslutet att för varje kg CO₂ekv som VMEAB:s verksamheter ger upphov till, så bidrar bolaget till att ett väsentligt större utsläpp av CO₂ekv kan undvikas på annat håll. Eller med andra ord så har VMEAB 2021 främst tack vare fjärrvärmekunderna minskat den globala växthusgaspåverkan rejält. Detta är relativt sett väldigt stora miljöfördelar som motsvarar växthusgasutsläppen om man skulle köra tusentals varv runt jorden med bensinbil. Vill man omsätta de undvikna växthusgasutsläppen i ekonomiska begrepp, så motsvarar det med Trafikverkets sätt att räkna på samhällsekonomiska kostnader av klimatpåverkande gaser ett värde på hundratals miljoner kronor. Exakta värden publiceras under våren 2021 på www.vmeab.se

Träbyggnadsstrategi för hållbart byggande

Under 2021 har ett förslag till en Träbyggnadsstrategi för kommunkoncernen tagits fram. Den går ut på remiss under 2022. Träbyggnadsstrategin innehåller fördjupade strategier och mål för såväl ett ökat träbyggande som hållbar byggnation. Syftet är att bidra till en mer hållbar byggbransch och att utveckla Västerviks identitet som en träkommun.

Med träbyggnad menas i denna strategi ett byggnadsverk där merparten av den bärande konstruktionen är av trä. Under perioden 2015-2021 bestod ca hälften av kommunkoncernens större byggprojekt av en trästomme.

50 % av kommunens större byggprojekt hade en stomme av trä

Markanvisningstävling Mullskopan

Under 2021 genomfördes en markanvisningstävling för kvarteret Mullskopan i Västervik. Syftet med markanvisningstävlingen var att den ska resultera i ett förslag som genom form och funktion bidrar till att skapa en träbyggnad som visar vägen in i 2020-talet samt adderar en ny årsring till området. Trä är ett förnyelsebart material som i byggnader kan vara en koldioxid-sänka och en komponent i byggandet av ett hållbart samhälle. En byggnation i trä tilltalar många människor och bidrar till en hållbar stadsutveckling. Huvudsyftet med markanvisningstävlingen är att stimulera byggnation av trähus där en betydande del ska vara av trä. Det vinnande förslaget Trekvart från konstellationen Shinnelle, Arkemi och Loft

Anpassning till ett förändrat klimat

Enligt kommunens Energi- och klimatstrategi ska vi planera för ett samhälle som står robust inför klimatförändringar. Klimat- och sårbarhetsaspekter ska beaktas i all planering och allt samhällsbyggande.

Klimatanpassning av den fysiska planeringen innebär både att motverka risker för och minimera skador till följd av naturolyckor som beror på det förändrade klimatet. Det har blivit alltmer tydligt att kommunen måste ha en bättre beredskap för extrema västersituationer med omväxlande perioder av torka och kraftiga skyfall. Det handlar både om anpassning av boendemiljöer med möjlighet till skugga och anläggande av vattenfördröjande åtgärder i landskapet.

Vattenbrist men också risk för mer översvämningar är att förvänta i ett förändrat klimat. För att motverka effekterna av förändringarna behöver mer vatten hållas kvar i landskapet. Genom att hålla kvar vatten i landskapet skapas bättre förutsättningar för även för retention av näring och miljögifter. Flödesutjämning minskar risken för översvämningar, bibehållen grundvattenbildning, minskad saltinträngning, ökad mångfald i landskapet. Ett landskap med stor diversitet är robust och motståndskraftigt mot förändringar vilket också ökar förutsättningarna för en effektiv livsmedelsproduktion med liten miljöpåverkan.

Genom det lokala naturvårdsprojektet *Vattenfördröjande åtgärder i Västerviks kommun* har ett stort antal klimatanpassningsåtgärder genomförts i jordbrukslandskapet under perioden 2018-2021.

Några exempel:

- Våtmarker
- Fosfordammar
- Multidammar
- Tvåstegsdiken
- Strukturkalkning
- Återmeandring
- Kalkfilterdiken
- Biokolfilterdiken

Kvartret Mullskopan i Västervik

Återmeandring Segersgårde

Klimat- och sårbarhetsaspekter ska beaktas i allt samhällsbyggande

Hav och marina resurser

Haven täcker 70 % av vår planet och över tre miljarder människor är beroende av den marina och kustnära biologiska mångfalden för sin försörjning.

Västerviks skärgård är unik

Den kännetecknas av djupa fjordlika vikar mellan långa smala halvöar. En levande kustmiljö med rent och friskt vatten ger förutsättningar för en god livskvalitet i kommunen. Men Östersjön är ett av världens mest förorenade havsområden med ekosystem i obalans, utbredd algblomning och förgiftad fisk. Tröskelvikarna är särskilt känsliga för hög näringsbelastning eftersom vattenutbytet är dåligt mellan de inre djupare delarna och det öppna havet utanför. Enligt vattendirektivet ska allt inlands-, kust-, och grundvatten uppnå minst "God Ekologisk Status". I kustzonen är övergödning det största problemet till att målet inte nås.

Strandstädarkartan - Ren Ostkust

För att minska nedskräpningen och planera städinsatser har Västerviks kommun i samverkan med naturum Västervik fortsatt projektet Strandstädarkartan under 2021. Med hjälp av ett digitalt kartverktyg "Ren Ostkust" kan allmänheten och olika frivilliga aktörer tillsammans göra en insats för att minska mängderna skräp längs stränderna.

Åtgärdsplan för minskad övergödning till kustvattnet

2017 fastställdes en plan för minskad övergödning i kustvattnet 2018-2021 med följande högt ställda mål;

1. Övergödningen av kustvattnet ska minska genom åtgärder i samverkan
2. En ökad mängd näringsämnen ska återföras i kretsloppet
3. Kommuninvånarnas kunskap om och intresse för Östersjöns ekologi ska öka.

Ett aktivt arbete med vattenmiljöprojekt med extern finansiering Vattensamordning i tre år har givit arbetet med hållbar vattenhantering och levande kustvatten ett rejält lyft. Vattenfrågor har lyfts i den fysiska planeringen. Långsiktig dricksvattenförsörjning och dagvattenhantering har fått en betydlig skjuts framåt. Det sedan tidigare aktiva arbetet med rådgivning till markägare och lantbrukare har kunnat utökas och byggas upp ytterligare. Fler markägare, lantbrukare och verksamheter har fått stöd vilket resulterat i fler åtgärder och minskat näringsläckage, samt klimatanpassning av lantbruket.

Ökande syrehalter i bottenvattnet

Bottenvattnet i Gamlebyvikens djuphåla på 60 meter har sedan 1960-talet varit extremt syrefattigt under större delen av året. Sedan 2010 har syrehalterna inte varit under den kritiska gränsen 2,5 ml/l ens under augusti månad då syrebristen vanligen är som värst.

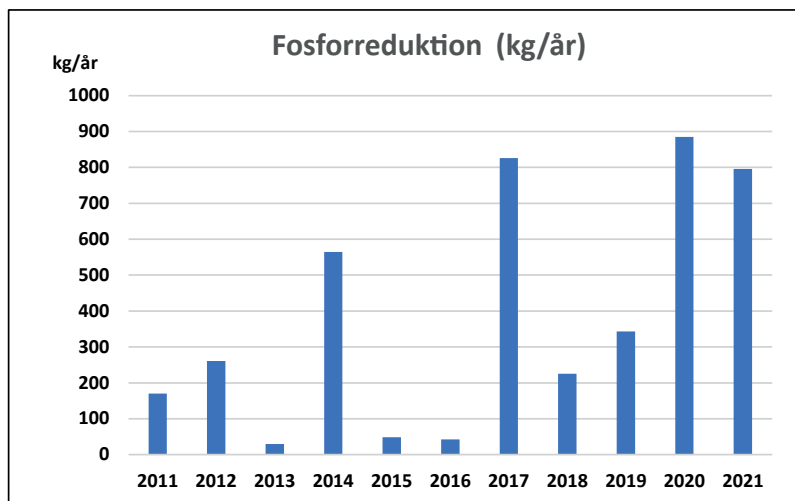
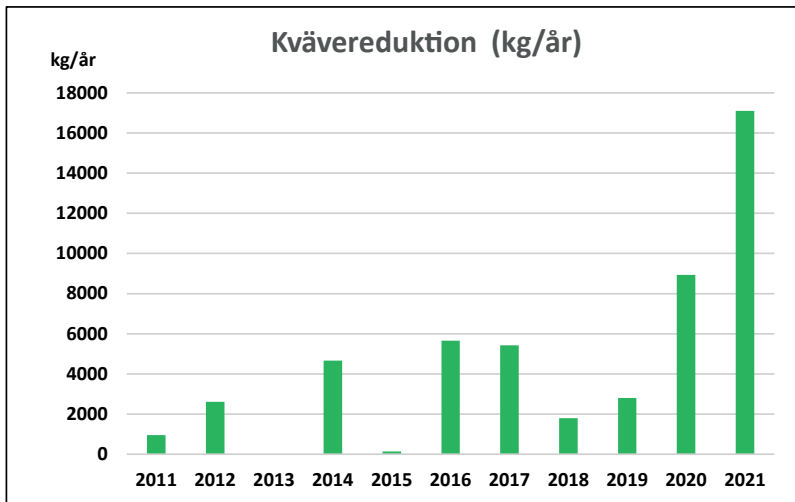

Strandstädappen Ren Ostkust

*Näringsbelastningen
till kommunens
kustvatten minskar*

Minskade näringstransporter till havet

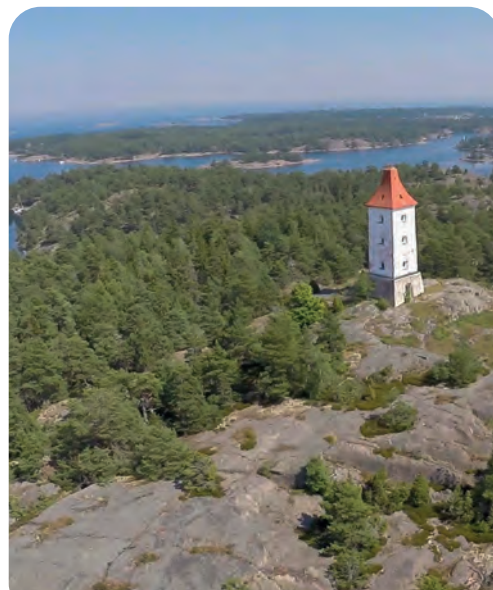
Under 2021 har totalt 37 miljöåtgärder för minskat näringssläckage genomförts i samverkan med lokala markägare. De har finansierats av externa bidrag från Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Under året genomfördes åtgärder som beräknas minska näringsbelastningen med 17 ton kväve och 0,8 ton fosfor. Totalt sedan 2011 beräknas belastningen ha minskat med ca 50 ton kväve och 4 ton fosfor.

Schablonberäknande minskningar av näringstransporter av kväve och fosfor genom de åtgärder som genomförts 2011-2021

Musslor till djurfoder och mat?

Under 2021 beviljades Kalmarsundskommissionen, Vattenbrukscentrum och Livsmedelsverket stöd till genomförande av en förstudie för att öppna upp för produktion av blåmusslor till livsmedel i sydöstra Sverige. Omfattande provtagningar av bland annat giftalger i musslorna och i vattnet kommer att genomföras. Syftet är undersöka om det är möjligt att använda blåmusslor från Östersjön till livsmedel. Kalmar kommun leder projektet. Musselodlingen utanför Hasselö kommer att undersökas och Västeriks kommun kommer även att genomföra GIS-analyser för att identifiera lämpliga områden för möjliga odlingar både för foder och livsmedel. När förstudien är klar ska Livsmedelsverket kunna hantera ansökningar om storskalig produktion och kontroll ska kunna ske på ett sådant sätt att allmänheten inte utsätts för risker genom att konsumera musslorna.

Lokalt engagemang för vatten

Minskad belastning med 50 ton kväve och 4 ton fosfor

Ekosystem och biologisk mångfald

Målet innebär bland annat att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, hejda markförstöringen samt förlusten av biologisk mångfald

Med biologisk mångfald menas variationen bland levande organismer i alla miljöer och de ekologiska sambanden som finns mellan organismerna. För det stora flertalet arter och ekosystem är hotbilden kopplad till mänskliga aktiviteter; i de flesta fall förändringar i arternas livsmiljö. För att bevara den biologiska mångfalden behövs stor hänsyn och insiktsfull planering när olika naturresurser nyttjas.

Nära till naturen i hela kommunen

Även inne i Västerviks stad är tillgången på grönområden och blåa stråk god. Alla Västerviksbor har idag ett grönområde som är större än 0,1 ha inom ett avstånd på 300 meter från bostaden. De flesta (96 %) når ett grönområde som är större än 0,3 ha eller har en tillgänglig strandlinje inom 200 meter från bostaden. Men Västervik är en stad som snabbt växer i utbredning och pågående exploateringsplaner riskerar att minska grönytorna i stadens omgivning.

Naturreservat och biotopskyddsområden

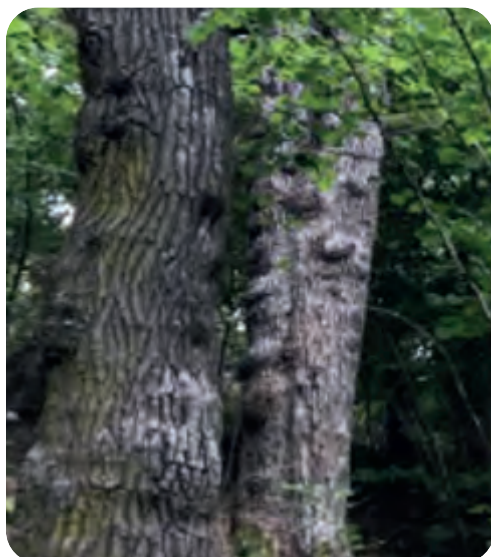
Västerviks kommun har en rik och varierad natur. Landskapet är kuperat och omväxlande. Här finns allt från karg utskärgård till vindlande sjösystem i skogs- och jordbruksbygd. Att bilda naturreservat och avsätta biotopskyddsområden är viktiga verktyg för att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden.

År 2021 fanns 36 naturreservat och 79 områden avsatta som biotopskyddsområden. Ett av naturreservaten är kommunalt; Gränsö. 29 områden har Natura 2000-skydd. Totala andelen naturskyddad areal uppgår till 3,2 % av kommunens totala yta. Den skyddade arealen har ökat med ca 30 % sedan 1990-talet.

Förslag till kommunalt naturreservat vid Tändsticksberget

Ett omfattande arbete har pågått under 2021 för att ta fram ett förslag till skötselplan och forskrifter för att avsätta Tändsticksberget till ett kommunalt naturreservat. Tändsticksberget är en stadsnära, välbesökt oas med gammal skog och rik biologisk mångfald. Här finns många hotade arter, insekter och svampar, knutna främst till ek- och tallmiljöer med gamla och solexponerade träd och död ved. Kommunen är markägare och reservatsförslaget skickas ut på remiss under 2022.

Under 2021 påbörjades arbetet med att undersöka förutsättningarna för att även avsätta det intilliggande naturområdet vid Lögarbergen till naturreservat. Där är kommunen inte markägare.

Ekmiljöer på Tändsticksberget

Förslag till naturreservat vid Tändsticksberget

Pollineringsprojekten "Till er tjänst" och "Så vilda"

Pollinering av insekter är nödvändig för en stor del av alla odlade grödor och för vilda växter. Hot mot pollinatörerna är förändringarna i landskapet, bekämpningsmedel, ensidigare odlingar och de pågående klimatförändringarna. Ängar har hög biologisk mångfald, betydligt högre än gräsmattor.

Under 2021 har kommunen i samverkan med naturum Västervik genomfört flera åtgärder för att informera, värna och vårda pollinatörer och deras livsmiljöer. Vid naturum har en äng och en fjärilsstig anlagts. Guidningar och barnteater har stått på programmet. En sagostig har planerats som ska invigas under 2022.

Genom samverkan med flera av kommunens skolor har sammanlagt 60 kvm ängsmark anlagts på skolgårdarnas gräsmattor. Intresserade elever har fått lära sig ängskötsel och se ängar utvecklas från ett markparti utan växtlighet till en buffé för pollinatörer med varierad flora och vackra växter.

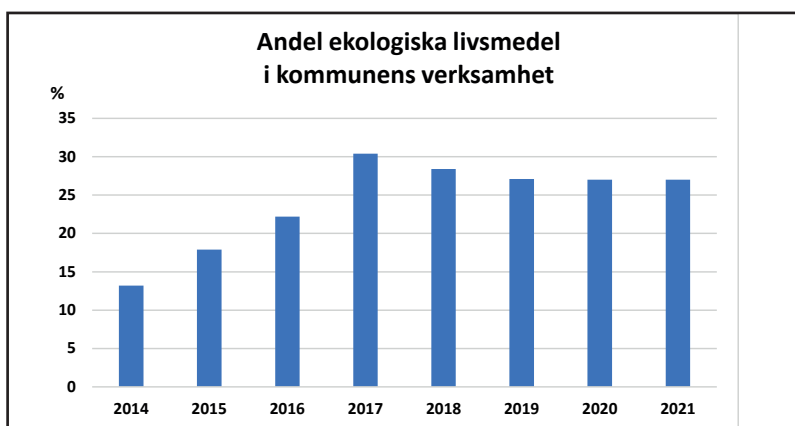
Utveckling av Överumsskogen och Överumsån

Under ett par år har kommunen i samverkan med Överums Koloniträdgårdsförening arbetat med att ta fram och genomföra en skötselplan för ett tätortsnära naturområde längs Överumsån. Syftet är att bevara områdets naturvärden och samtidigt öka tillgängligheten till området med strövstig och sittplatser.

Under 2021 har kommunen genomfört en förstudie av Överumsån i samverkan med f.d. Överums Bruk (CNH INDUSTRIAL SWEDEN AB) för att undersöka förutsättningarna att ta bort de tre vandringshinder för fisk i Överumsån som finns i anslutning till bruket.

Ekologiska varor för biologisk mångfald

Efterfrågan på ekologisk producerade varor ökar och fler konsumenter handlar KRAV-märkta livsmedel, Västerviks kommuns inköp av ekologiska livsmedel var 27 % under 2020, vilket är på samma nivå som under 2019 och de senaste åren.

Andel ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet Kostnad i kronor är inköpta ekologiska livsmedel dividerat med kostnad i kronor för total mängd inköpta livsmedel Källa: Västerviks kommun 2022

Slätterundervisning på Ringeltaubskolan

27 % av kommunens livsmedelsinköp var ekologiska

Fredliga och inkluderande samhällen

Medborgarnas möjlighet till inflytande och delaktighet i det lokala samhällets utveckling handlar om förtroende för det demokratiska systemet. Det handlar om trygghet och tillit till kommunen

Medborgarundersökningen 2021

Enligt SCBs medborgarundersökning hösten 2021 anser 83% att kommunen sköter sina åtaganden på ett mycket bra eller ganska bra sätt (81% i riket). Men endast 18% av de som svarade ansåg att de har stora möjligheten till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter. Av männen var det endast 14,8 % och av kvinnorna 21,6% som svarade "Helt och hållet" eller "Till stor del" på frågan "Tycker du att invånarna i din kommun har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter". I riket som helhet var andelen 19,5% totalt.

Föreningslivet under pandemin

2021 innebar fortsatta utmaningar för föreningslivet, även om vaccinering gjort att fler möten skett. Idrottsföreningar liksom kulturföreningar har haft en ständig osäkerhet kring restriktioner och publiktak. Kommunen har på olika sätt fördelat kompensationsstöd till föreningarnas verksamheter för barn och ungdomar.

Medborgardialoger på sparlåga

Coronapandemin kräver digitalisering av dialogerna och samtidigt är digitalt utanförskap en påtaglig utmaning. I uppdraget för Demokratiberedningen ligger att följa demokratiutvecklingen i kommunen inklusive utvecklingen av e-demokratin och tillgängliggörandet via ökad digitalisering. Beredningen ska också arbeta med att utveckla kommunfullmäktiges arbetsformer, vitalisera debatten i fullmäktige och få fler aktiva ledamöter. Demokratiberedningen möter ungdomar genom skolbesök och har tagit fram en ny form för ungdomsdebatten i fullmäktige, som har utvärderats och utvecklats utifrån det. Ungdomsrådet, näringslivsrådet, landsbygdsrådet pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor är ytterligare arenor där kommunen möter företrädare för olika grupper i samhället. Flera av råden har haft inställda möten och några har gått över till digitala mötesformer, ex landsbygdsrådet.

Medborgarbudget som metod

Medborgarbudget innebär mer än medborgardialog. I en medborgarbudget skapar politiken en möjlighet för invånare att lämna förslag och fatta beslut gemensamt i en avgränsad fråga. I Västerviks kommun ska medborgarbudget användas inom landsbygdsutveckling på försök under år 2022.

Trygghetslarm

Arbetet med att sätta upp brandvarnare som är direkt kopplade mot larmcentral hos alla med trygghetslarm är nu klart och har under 2021 larmat vid några tillfällen och minskat omfattningen av branden och räddat liv.

*Endast 14,8 %
av männen anser att de
har insyn och inflytande
över kommunens beslut*

Trygghetsundersökning

Upplevelsen av trygghet är betydelsefullt för en hållbar utveckling. Polisens trygghetsundersökning visar att de flesta av Västerviks kommuninvånare känner sig trygga och inte är särskilt oroliga för att drabbas av brott. De vanligaste problemen är trafikfrågor som fortkörning med bilar samt buskörning med mopeder och A-traktorer. Även rädslan att drabbas av brott har minskat jämfört med tidigare år. Västerviks kommun har ett bättre snitt än polisområde syd och även i jämförelse med snittet för Kalmar län. I mätningen av andelen som känner sig trygga ensamma ute en sen kväll var resultatet för 2021; 82% för landsbygden och 65% för Västerviks stad vilket bedöms som ett mycket bra resultat. Målet om att Västerviks kommun ska vara bättre än snittet i polisområde syd i polisens trygghetsmätning har uppfyllts.

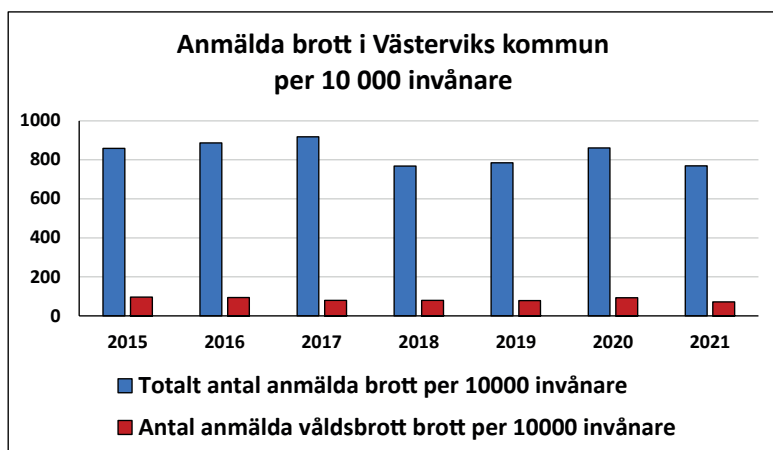

Brottsutvecklingen i Sverige

Under 2021 anmäldes cirka 1,47 miljoner brott, vilket innebar en minskning med 84 400 brott (-5 %) jämfört med året innan. Den kategori av anmälda brott som ökade mest i antal under 2021 var brott mot person (+2 %). Den största ökningen inom brott mot person gällde brottstyperna ofredande mot personer över 18 år och dataintrång. De kategorier som minskade mest var stöld- och tillgreppsbrott och bedrägeribrott, minskningen inom stöld- och tillgreppsbrott gällde brottstyperna cykelstöld och inbrottsstöld i industri, verkstad, byggplats, lager, garage, hamnområde, kontor med mera. Inom bedrägeribrotten minskade brottstyperna kortbedrägerier och identitetsbedrägerier mest. Pandemins påverkan på utvecklingen av det totala antalet anmälda brott under 2021 bedöms vara begränsad. Dock kan förändringar i antalet anmälda brott för vissa brottstyper under 2021 vara en följd av pandemin. Till exempel bedöms minskningar inom vissa brottstyper i kategorierna brott mot person och stöldbrott, såsom misshandel av obekant och övrig stöld, vara en effekt av pandemin.

Västervik har lägre brottsstatistik än i riket

Under år 2021 gjordes totalt 2 813 anmälningar om brott i Västerviks kommun. Det är 345 anmälningar färre än året innan. Västerviks kommun ligger bra till i en jämförelse med både länet och riket med knappt 769 anmälda brott per 10 000 invånare. Andelen anmälda vålds- och sexualbrott var 717 under 2021 och även här ligger Västerviks kommun lägre än riket i genomsnitt.

Anmälda våldsbrott jämfört med riket. Källa: Kolada/BRÅ&SCB

*Färre kommuninvånare
kände rädsla för
att drabbas av brott
under 2021*

17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

Genomförande och globalt partnerskap

Västerviks kommun är en del av en alltmer globaliserad värld. Samverkan och partnerskap är en förutsättning för genomförandet av Agenda 2030. Det gäller såväl globalt och nationellt som regionalt och lokalt.

Genomförandet av målen kräver global solidaritet, kapacitetsutveckling och mobilisering av ekonomiska resurser för att säkerställa att inget land eller någon grupp lämnas utanför i utvecklingen. Internationella investeringar och samordnad politik behövs för att säkerställa nyskapande teknisk utveckling, rättvis handel, tillförlitlig uppföljning och stöd vid humanitära kriser. Utbyte av kunskap, expertis, teknik och finansiella resurser är viktiga komponenter för att målen ska nås. Målet utgör en verktygslåda för hur Globala målen ska kunna bli verklighet.

Rättvis handel

Rättvis handel kan minska den globala fattigdomen. Världsfattigdomen har halverats sedan 1990-talet men fortfarande lever ca 700 miljoner människor i extrem fattigdom. Genom medveten konsumtion och internationell handel kan man som konsument ge odlare och anställda möjligheter att förbättra sina arbets- och levnadsvillkor. På den svenska marknaden finns tusentals etiskt märkta produkter som; kaffe, te, choklad, socker, bananer och glass, juice, vin, rosor och bomullskläder. Flera av de livsmedel som finns att tillgå med etisk märkning (kaffe, te och bananer) och som köps in till kommunen är numera etiskt märkta. Totalt var 4 % av kommunens egna livsmedelsinköp under 2021 etiskt märkta - det är samma nivå som 2020.

WaterDrive

Västervik har de senaste tre åren samarbetat i ett internationellt projekt för en bättre miljö i den gemensamma Östersjön. Samverkansprojektet "WaterDrive" syftar till att öka effektiviteten i vattenförvaltningen - fokuserat på minskad näringsbelastning från jordbrukslandskapet till Östersjön. Det handlar om att stärka det lokala åtgärdsarbetet för att minska övergödningen i Östersjöregionen i ett förändrat klimat. Västervik ingår som enda svenska kommun i projektet tillsammans med Jordbruksverket och Vattenmyndigheten för Södra Östersjön. Övriga partners kommer från länderna runt Östersjön. Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) samordnar arbetet. En bakgrund till att Västerviks kommun är med som partner i WaterDrive är för att visa på hur man kan arbeta med vattenfrågor inom lantbruket på kommunal nivå. Genom deltagandet i WaterDrive har uppskalning och ytterligare resurser kunnat involveras i arbetet med genomförande av de konkreta åtgärderna. I WaterDrive har också ingått att utveckla nya metoder och processer för fysisk planering i gränsområdet mellan stad och land. Under pandemiåren har projektet fortsatt med digitala möten och lokalt arbete direkt med berörda lantbrukare.

*En stor andel
av de varor som är
etiskt märkta är också
ekologiskt odlade.*

Hur går vi vidare mot ett hållbart samhälle?

Klimatförändringarna, den globala coronapandemin och nu senast det ryska kriget mot Ukraina som radikalt förändrat vår omvärld gör att allt fler förstår behovet av ett robustare samhälle.

Det är inte hållbart att leva som om vi hade fyra jordklot. En hållbar samhällsutveckling innebär att våra gemensamma resurser måste förvaltas på ett sätt som är långsiktigt effektivt och så robust att inte bara vi som lever här och nu, utan också kommande generationer och människor i andra delar av världen kan få en hög livskvalitet och en god miljö. Det är också helt i linje med kommunens vision om livskvalitet varje dag.

Strategiska beslut mot hållbarhet

Konsten är att hitta smarta lösningar genom ett tvärsektoriellt angreppssätt och inte fortsätta enligt traditionella stuprörsmodeller. Om vi ska få en hållbar utveckling i Västerviks kommun måste vi ta strategiska beslut som steg för steg leder mot en ökad hållbarhet. Kommunkoncernen har därför en viktig roll som föregångare i arbetet med Agenda 2030. Gemensamma målbilder som bygger på de fyra hållbarhetsprinciperna utgör ramverket. Att genomföra hållbarhetskonsekvensanalyser i beslutsprocesserna få till en mer cirkulär ekonomi och lokalt arbeta in Agenda 2030-målen och kommunens vision i de dagliga verksamheterna är viktiga verktyg.

Under 2021 uppdaterades kommunkoncernens styrdokument Energi och klimatstrategi samt Avfallsplan. Dessa dokument kan hjälpa oss på vägen mot en ökad hållbarhet och genomförande av det Glokala Västervik.

Utmaningar

Det gångna året har på många sätt präglats av coronapandemin. Flera verksamheter har tvingats ställas in eller ställas om. Distansarbete och distansmöten blev vardag för många. Men trots omfattande restriktioner, vågor av hög smittspridning och nya mutationer av coronaviruset under året har ekonomin återhämtat sig. Samtidigt är det kanske för tidigt att avgöra pandemins effekt på folkhälsan.

Under året som gått har det också blivit än mer tydligt att ett robustare och mer hållbart samhälle - både lokalt och globalt - är nödvändigt. Digitalisering och cybersäkerhet, nya resvanor och stärkt lokal livsmedelsförsörjning är några lärdomar som vi kan ta med oss.

Västervik är en bra plats att bo på

Att så många av kommuninvånarna tycker att Västervik är en bra plats att bo på är också en möjlighet och en bra grund att bygga vidare på i det framtida arbetet.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Digitalisering, nya resvanor och lokal livsmedelsförsörjning är några lärdomar

Indikator	Mått	Västervik								Trend	Målupp- fyllelse	Riket 2020	Kommentar
		2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015					
	Barn i familjer med ekonomiskt bistånd	Barn i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd under året, andel (%) Kolada	6,4% (2020)	7,2% (2019)	8,0% (2018)	7,8% (2017)	8,7% (2016)	9,1% (2015)	8,6% (2014)			5,9 % (2020)	Andelen barn i familjer med kortvarigt stöd minskar men andelen med långvarigt stöd ligger relativt konstant. Inga lokala mål
	Åkermark med ekologisk odling (GN)	Andel ekologiskt odlad åkermark i av all åkermark (Kolada)	18,9% (2020)	19 % (2019)	18 % (2018)	17 % (2017)	18 % (2016)	17 % (2015)	15 % (2014)			Riket 17,4 % Kalmar län: 10% (SEKOM 2020)	Det nationella inriktingsmålet till 2030 är 30 % (Jordbruksverket).
	Invånare med fetma	Andel invånare med BMI över 30 (18-84 år)-enkät (Kolada)	Totalt: 18 Kvinnor: 22 Män: 14	Totalt: 18 Kvinnor: 22 Män: 15		Totalt: 18 Kvinnor: 21 Män: 15			Totalt: 16 Kvinnor: 16 Män: 15			Riket Totalt: 16 Kvinnor: 16 Män: 16	Källa: Folkhälsomyndigheten, Hälsa på lika villkor (HLV) samt Liv & Hälsa (LH)
	Självskattad hälsa	Andel som bedömer sitt hälsotillstånd bra eller mycket bra (Kolada)	Totalt 70% Kvinnor: 68 % Män: 72%	Totalt 70% Kvinnor: 67 % Män: 72%	Totalt 70% Kvinnor: 69 % Män: 70% (2018)	Totalt 70% Kvinnor: 69 % Män: 70% (2018)	Totalt 67% Kvinnor: 67 % Män: 67% (2015)	Totalt 67% Kvinnor: 67 % Män: 67% (2015)	Totalt 67% Kvinnor: 67 % Män: 67% (2015)			Riket totalt 73% Kalmar län totalt: 69%	Viss ökning i skillnaden mellan skillnad mellan män och kvinnor
	Psykiskt välbefinnande	Andel invånare med gott psykiskt välbefinnande, (%)	Totalt: 85% Män: 85% Kvinnor: 86%	Totalt: 85% Män: 85% Kvinnor: 86%								Totalt: 87,5% Män: 85% Kvinnor: 86%	
	Sjukpenningtal	Antal med sjukdagar med sjukpenning per person o år (16-64 år)	Totalt: 9,5 Män: 7,0 Kvinnor: 12,2	Totalt: 9,9 Män: 6,8 Kvinnor: 13,3	Totalt: 9,7 Män: 6,7 Kvinnor: 12,9	Totalt:10,1 Män: 7,2 Kvinnor: 13,1	Totalt: 10,5 Män: 7,6 Kvinnor: 13,6	Totalt: 10,9 Män: 8,3 Kvinnor: 13,7	Totalt: 10,3 Män: 7,8 Kvinnor: 12,9			Riket Totalt: 9,2 Män: 6,6 Kvinnor:12,0	Ingen stor skillnad de senaste åren men totalt positiv utveckling sedan 2000 både i riket och i kommunen som geografiskt område
	Behörighet till gymnasiet.	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	Totalt: 78,2 Pojkar: 75,7 Flickor: 80,6	Totalt: 83,5 Pojkar: 79,9 Flickor: 87,5	Totalt: 86,4 Pojkar:88,1 Flickor: 84,7	Totalt: 79,9 Pojkar: 79,7 Flickor: 80,1	Totalt: 74,6 Pojkar: 71,7 Flickor: 77,9	Totalt: 82,4 Pojkar: 82,0 Flickor: 82,8	Totalt: 85,3 Pojkar: 80,8 Flickor: 90,6			Riket Totalt: 86,5 Pojkar: 85,5 Flickor: 87,4	Kommunens mål: Meritvärdet i årskurs 9 ska öka. För att ha gymnasiebehörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen från grundskolan. Källa: SCB och Skolverket/Kolada
	Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, hemkommun,	Andel (%) elever med godkänt betyg i alla ämnen som ingått i elevens utbildning	Totalt :68,1 Pojkar: 61,4 Flickor: 74,3	Totalt :77,0 Pojkar: 70,9 Flickor: 83,9	Totalt :78,1 Pojkar: 78,8 Flickor: 77,6	Totalt :71,9 Pojkar: 69,6 Flickor: 74,9	Totalt :66,8 Pojkar: 63,3 Flickor: 70,8	Totalt :73,1 Pojkar: 72,7 Flickor: 73,8	Totalt :80,7 Pojkar: 74,6 Flickor: 88,1			Riket Totalt: 76,4 Pojkar: 74,5 Flickor: 78,4	Andelen beräknas på de elever som fått eller skulle ha fått betyg enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet (elever som saknar godkänt betyg i alla ämnen ingår). Uppgiften avser elever folkbokförda i kommunen oavsett var de går i skola.
	Genomsnittligt meritvärde för slutbetyget i åk 9	Genomsnittligt meritvärde för elever i åk 9 baserat på 17 ämnen hemkommun	217	231	233	223	214	217	226			Riket 233 Kalmar län 220	Det möjliga maxvärdet är 340 poäng. (Kolada)
	Andel invånare med eftergymnasial utbildning	Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	Totalt: 34,0 Män: 26,7 Kvinnor: 41,7 (2020)	Totalt: 33,3 Män: 26,0 Kvinnor: 40,9 (2019)	Totalt: 33,1 Män: 26,0 Kvinnor: 40,5 (2018)	Totalt: 30,9 Män: 24,9 Kvinnor: 39,2 (2017)	Totalt: 31,5 Män: 24,8 Kvinnor: 38,5 (2016)	Totalt: 31,3 Män: 24,8 Kvinnor: 38,0 (2015)	Totalt: 33,0 Män: 24,5 Kvinnor: 37,3 (2014)				Kommunens mål: Andelen invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning ska öka. Eftergymnasial avser eftergymnasial utbildning kortare än 3 år, längre än 3 år samt forskarutbildning. Källa: SCB/Kolada Efter-gymnasial utbildning ska erbjudas med 2 500 platser år 2030. Delmål för 2021 är 700 platser.
	Representation i politiken	Andel män/kvinnor i kommunfullmäktige %	Män 56% Kvinnor 44%	Män 56% Kvinnor 44%	Män 56% Kvinnor 44%	Män 56% Kvinnor 44%	Män 52,6% Kvinnor 47,4%	Män 52,6% Kvinnor 47,4%	Män 52,6% Kvinnor 47,4%			Riksgenomsnitt Män 57% Kvinnor 43%	Lokala mål saknas - men värden mellan 40/60 och 60/40 bedöms jämlikt
	Kvinnor på ordförandeposter i kommunen, andel (%) (SCB)	Andel %	25,0	25,0	25,0	25,0	37,5	37,5	37,5			Riket 36,3% Kalmar län: 33,6%	Andel (%) av kommunens ordförandeposter som innehas av kvinnor. Avser ordföranden i kommunstyrelse och nämnder/utskott/beredningar som sorterar direkt under kommunfullmäktige.
	Föräldrapenningdagar som tas ut av pappan (Kolada)	Andel %	27,8	28,9	28,5	29,6	27,4	28,3	24,7			Riket 29,6 % Kalmar län: 28,0%	Lokal mål saknas (Kolada)
	VAB - Tillfälliga föräldrapenning-dagar som tas ut av pappan (Kolada)	Andel %	39,5	39,9	39,3	37,9	39,2	36,9	37,3			Riket 39,7 % Kalmar län: 39,7%	Lokal mål saknas (Kolada)

Indikator	Mått	Västervik								Trend	Målupp- fyllelse	Riket 2020	Kommentar
		2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015					
	Andelen av kommunens sjöar, vattendrag och kustvatten som uppnår God Ekologisk Status	Andel (%) av statusklassade sjöar och vattendrag	Sjöar 46,3 %, Vattendrag 9,2% (2017)	Sjöar 46,3 %, Vattendrag 9,2% (2017)	Sjöar 46,3 %, Vattendrag 9,2% (2017)	Sjöar 46,3 %, Vattendrag 9,2% (2017)	Sjöar 46,3 %, Vattendrag 9,2% (2017)	Sjöar 40 %, Vattendrag 6% (2015)	Sjöar 40 %, Vattendrag 6% (2015)			Sjöar 53%, Vattendrag 34% Kalmar: Sjöar 38%, Vattendrag 14%	Ingen uppdatering har skett under 2021
	Årsmedelhalter av tungmetaller i kommunalt avloppsslam (GN)	Halt i mg/kg TS	Bly: 19,29 mg/kg TS Kadmium: 1,0 mg/kg TS Kvicksilver: 0,36 mg/kg TS	Bly: 16,39 mg/kg TS Kadmium: 0,73 mg/kg TS Kvicksilver: 0,39 mg/kg TS	Bly: 17,4 mg/kg Kadmium: 0,71 mg/kg Kvicksilver: 0,46 mg/kg	Bly: 16,1 mg/kg Kadmium: 0,69 mg/kg Kvicksilver: 0,41 mg/kg	Bly: 17,0 mg/kg Kadmium: 0,71 mg/kg Kvicksilver: 0,37 mg/kg	Bly: 17,4 mg/kg Kadmium: 0,71 mg/kg Kvicksilver: 0,45 mg/kg	Bly: 20,0 mg/kg Kadmium: 0,77 mg/kg Kvicksilver: 0,51 mg/kg			Bly: 15,1 mg/kg Kadmium: 0,79 mg/kg Kvicksilver: 0,37 mg/kg	Gränsvärden klaras med god marginal. SEKOM medel 2020
	Energianvändning i inom kommunens bostäder och lokaler (GN)	kWh/m2	126,4 (VBAB) respektive 137,5 (TFAB) kWh/m2	126,7 (VBAB) respektive 140,6 (TFAB) kWh/m2	130,9 (VBAB) respektive 143,8 (TFAB) kWh/m2	138,5 (VBAB) respektive 152,7 (TFAB) kWh/m2	141,9 (VBAB) respektive 153,4 (TFAB) kWh/m2	143,0 (VBAB) respektive 153,3 (TFAB) kWh/m2	142,3 (VBAB) respektive 152,8 (TFAB) kWh/m2				Målet 5 % minskning av energianvändningen har uppnåtts både för VBAB och TFAB - Uppdatering av äldre siffror normalårskorr 2022
	Andel förnybar och återvunnen energi i kommunala lokaler (ej bostäder) (GN)	Procent av den totala energianvändningen	95%	95%	95%	95%	95%	92%	83%			96 % SEKOM (2020)	Trendbrott 2015 , beroende på kommunens ändrade elavtal med 100 % fossilfri el under andra halvan av 2015. För övrigt återvunnen energi uppvärmning genom fjärrvärme.
	Energianvändning för kommunkoncernens transporter med bil (GN)	kWh/årsmedarbetare	1090	901	1020	1123	1095	1170	1033			723 kWh SEKOM (2020)	Minskat resande under 2020 -men ökning igen under 2021
	Arbetslöshet hela befolkningen	Andel (%) 16-64 år	7,1%	8,5%	8,7%	8,3%	8,9%	8,9%	9,4%			7,2%	Kommunens mål minskad arbetslöshet i nivå med riket .Den registrerade arbetslösheten (andel av den registrerade arbetskraften) vid arbetsförmedlingen i Västervik
	Ungdomsarbetslöshet	Andel (%) 18-24 år	9,9%	12,3%	13,1%	11,0%	13,5%	13,4%	17,7%			8,7%	
	Förvärvsfrekvens	Andel i befolkningen 20-64 år i förvärsarbete (Kolada)	Totalt: 79,6% Kvinnor: 78,5% Män: 80,6% (2020)	Totalt: 79,9% Kvinnor: 79,2 % Män: 80,6% (2019)	Totalt: 79,8% Kvinnor: 78,4 % Män: 81,2% (2018)	Totalt: 79,2% Kvinnor: 78,4 % Män: 79,9% (2017)	Totalt: 78,6% Kvinnor: 78,3 % Män: 78,8% (2016)	Totalt: 78,6% Kvinnor: 77,7 % Män: 79,5% (2015)	Totalt: 78,2% Kvinnor: 76,9 % Män: 79,4% (2014)			Riket 79,0 % Kalmar län: 80,3%	Något över Sverigemedel - störst ökning i kvinnors förvärsfrekvens
	Hållbar och resultatriktad verksamhet och ekonomi.	Resultat % av skatteintäkter, kommunal utjämning	3,5%	1,1%	1,5%	0,6%	3,6%	3,8%	2,7%				Kommunens mål: Resultatet för 2021 ska uppgå till minst 0,1 % av skatteintäkter och kommunal utjämning.Målet uppnåddes
	Nettotillväxt	Tillkomna företag minus upphörda	72	57	34	-9	7	-34	31				191 nystartade företag. Nystartade och inflyttade företag 272 stycken. Upphörda och utflyttade företag 200 stycken. Nettoökning 72 (2,1%)
	Företagsklimat	Svenskt Näringslivs ranking	177	238	246	263	171	178	157				Målet för 2021 var att öka jämfört med tidigare år uppnåddes I Svenskt Näringslivs betygssättning av kommuner gällande företagsklimat ökade Västervik 61 placeringar

Indikator	Mått	Västervik								Trend	Målupp- fyllelse	Riket 2020	Kommentar
		2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015					
	Utbyggnad av bredband/fiber	Andel hushåll med anslutningsmöjligheter till fiber	95%	95%	92%	88%	79%	56%	46%			95% (2020)	Fiberanslutningsmöjligheter ska finnas till 95 % i kommunen år 2020
	Antal resor med kollektivtrafiken (GN)	Antal påstigande i kollektivtrafiken per invånare (KLT)	Inga uppgifter för 2021	15,2	21,1	17,7	17,7	18,8	15,8			35 resor per kommuninvånare (Sverigemedel (SEKOM 2020))	Antal resande med kollektivtrafiken inom KLT minskade med 28% under 2020. Till stor del pandemirelaterat då många avstätt från kollektivtrafiken. Inga mätningar gjordes 2021
	Besöksnätter	Antal kommersiella besöksnätter	403 474	352 393	402 474	382 239	423 043	384 989	373 248			Ca 39 miljoner	Både 2020 och 2021 påverkades av corona pandemin. I riket minskade antalet gästnätter med 37% jmf 2019. Totalt marknader 2021: Sverige 92%, Utland 8 %. Totala marknader 2019: Sverige 81 %, Utland 19 %
	Pendling	Antal in- och utpendlare	Inpendlare: 1242 Utpendlare: 2106 (2020)	Inpendlare: 1175 Utpendlare: 2232 (2019)	Inpendlare: 1196 Utpendlare: 2173 (2018)	Inpendlare: 1196 Utpendlare: 2177 (2017)	Inpendlare: 1260 Utpendlare: 2178 (2016)	Inpendlare: 1296 Utpendlare: 2044 (2015)	Inpendlare: 1328 Utpendlare: 1945 (2014)				Under 2019 ökade utpendlingen samtidigt som inpendlingen minskade något jämfört med 2018 (Negativt pendlingsnetto på 1057 personer) Antal personer som både arbetar och bor i
	Tillit i samhället	Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	Totalt: 29 Män: 33 Kvinnor: 25	Totalt: 29 Män: 32 Kvinnor: 25	Totalt: 28 Män: 30 Kvinnor: 26	Totalt: 24 Män: 23 Kvinnor: 25						Riket Totalt: 28 Män: 29 Kvinnor: 27	Andel (%) invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra. Resultaten är 4-årsmedelvärden hämtade från den nationella enkäten Hälsa på lika villkor. Källa: Folkhälsomyndigheten/kolada
	Flyttningsnetto	Antal inflyttade - antal utflyttade	+92	+30	+114	+172	+201	+516	+156			Riket +73 031	Målet är ett positivt flyttnetto. Antalet kommuninvånare ökade med 92 personer till 36 747.
	Demografisk försörjningskvot	Summan av 0-19 år och 65+ /befolkning 20-64 år	1,00	0,98	0,97	0,95	0,93	0,91	0,89			Riket 0,77 Kalmar län 0,96	Den demografiska försörjningskvoten beräknas som summan av antal personer 0-19 år och antal personer 65 år och äldre dividerat med antal personer 20-64 år. Önskvärt är ett lågt värde. Källa: SCB.
	Partikelhalt i tätortsluften PM10 -årsmedelvärde	µg/m ³	14 µg/m ³ (2021)				9,1 µg/m ³ (2017)		10,5 µg/m ³ (2015)				Mätningar genomfördes 2021 på Hamngatan i Västervik vid Intersporhuset - Äldre mätningar gjorde vid Ellen Key-skolan och kan därför inte jämföras direkt. OBS uppgifterna är inte validerade ännu. (20220222). Miljömålet är 15 µg/m ³ för årsmedelvärde
	Hushållsavfall från kommuninvånarna, totalt inkl producentansvar (GN)	kg/inv	538 kg	560 kg	546 kg	537 kg	546 kg	554 kg	556 kg			467 kg (2019) Avfall Sverige	Beräkningsmodellen har ändrats och äldre uppgifter har justerats. Till följd av pandemin har mottagningsmängderna av avfall från privatpersoner ökat kraftigt på våra ÅVC:er under 2020. 2014 - var det 561 kg
	Andel hushåll i villa och flerfamiljshus som källsorterar (matafall och förpackningar)	%	Sorteringsab: 100% Osorterat finns ej Villor: 72 % matafall 2% kompost Flerfamiljshus 67 % matafall	Sorteringsab: 100% Villor: 74 % FNI 61 % matafall 2% kompost Flerfamiljshus 54 % FNI 50% matafall	Villor: 92 % (68 % FNI) 38 % matafall Flerfamiljshus 46 % FNI (31 % matafall)	Villor: 89 % (67 % FNI) 36 % matafall Flerfamiljshus: 45 % FNI (19 % matafall)	Villor: 90 % (66 % FNI) 36 % matafall Flerfamiljshus: 55 % FNI (11 % matafall)	Villor: 88 % (69 % FNI) 38 % matafall Flerfamiljshus: 40 % FNI, (7 % matafall)	Villor: 89 % (43% matafall) Flerfamiljshus: 40 % (9% matafall)				Andel hushåll i villa och flerfamiljshus som källsorterar ska öka till 90 % till år 2020. Värdena mellan åren är svåra att jämföra rakt av pga VMEAB har bytt kundsystem Andel hushåll i villa och flerfamiljshus som källsorterar ska öka till 90 % till år 2020. Värdena mellan åren är svåra att jämföra rakt av pga VMEAB har bytt kundsystem. I och med den nya avfallstaxan 2020 upphörde alla abonnemang som innebar helt osorterat avfall (sortering av förpackningar ska ske oavsett om man valt att ha FNI eller inte, då
	Utsorterat avfall enligt producentansvar	kg/inv	tidningar 21,8 papper 22,7 metall 3,4 plast 12,9 glas 23,7	tidningar 24,7 papper 19,4 metall 3,3 plast 12,1 glas 22,5	tid, 27,1 kg, papper 17,5 kg metall 2,8 kg, plast 11,8 kg, glas 21,6 kg	tid, 34,4 kg, papper 17,9 kg metall 3 kg, plast 10,5 kg, glas 21,9 kg	tid, 34,4 kg, papper 17,9 kg metall 3 kg, plast 10,5 kg, glas 21,9 kg	tid, 36,2 kg, papper 18,4 kg metall 3,5 kg, plast 11,4 kg, glas 21,9 kg	tid, 39,6 kg, papper 18,7 kg metall 3,6 kg, plast 11,5 kg, glas 22,2 kg				Materialåtervinningen ska öka Siffrorna bör inte ses som exakta värden då geografiska upptagningsområden kan skilja sig mot kommungränserna. (källa FTI)

Indikator	Mått	Västervik								Trend	Målupp- fyllelse	Riket 2020	Kommentar
		2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015					
 13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN	Utsläpp av växthusgaser i hela Västerviks kommun (GN)	1000 ton växthusgaser per sektor och år	201,9 (2019)	204,1 (2018)	213,1 (2017)	217,6 (2016)	213,0 (2015)	224,4 (2014)	217,4 (2013)			51 020 (2019)	OBS:SMHI har räknat om äldre siffror för att bättre harmonisera med nya sätt att mäta. Minskning med 30 % har uppnåtts. Eftersläpning i uppgifterna och korrigerat bakåt i tiden. Mål till 2020 är 40 % minskning från ca 285 281 ton 1990. Källa SMHI
	Utsläpp av koldioxid från fossila bränslen (energi och transportsektorn) totalt i kommunen/invånare	ton CO ₂ /inv	3,3 ton (2019)	3,3 ton (2018)	3,4 ton (2017)	3,5 ton (2016)	3,6 ton (2015)	3,8 ton (2014)	3,5 ton (2013)			3,9 ton (2019)	OBS: SMHI har räknat om äldre siffror för att bättre harmonisera med nya sätt att mäta. Minskning med 34 % har uppnåtts.Eftersläpning i uppgifterna och korrigerat bakåt i tiden. Målet är 50 % minskning till 2020 från 1990. Långt kvar till
	Utsläpp av fossil CO ₂ i kommunen från tjänsteresor med bil (GN)	ton CO ₂ /års-medarbetare	0,12	0,12	0,16	0,18	0,19	0,22	0,20			0,13 ton SEKOM (2020)	Även resandet med privata fordon mot milersättning minskade kraftigt inom primärkommunens förvaltningar.
	Utsläpp av fossil CO ₂ vid kommunala tjänsteresor med tåg och flyg (Big Travel)	kg CO ₂ totalt alla resor	flyg 0 kg tåg 0,035 kg	flyg 4605 kg tåg 0,112 kg	flyg 17141 kg tåg 0,369 kg								Inga flygresor registrerade under 2021. Kraftigt minskat resande även med tåg
	Andel av fordonsenhetens bilar (under 3,5 ton) som drivs med fossilbränslefria drivmedel	Procent av totala antalet bilar som är el eller biogasbilar (inkl HVO)	45% (63%)	46% (64%)	44%	38%	37%	32%	27%				Målet var 80 % till 2020. Totalt finns 26 elbilar. Även biogasbilarna ökar i antal då vi byter ut dieseldrivna personbilar
 14 HAV OCH MARINA RESURSER	Säsongsmässig syrgasbrist i djuphålan under augusti månad 60 m Gamlebyviken	Syrgashalt ml/l	2,5	3,4	3,5	3,5	2,9	2,5	2,5				Mål: Syrgashalten i Gamlebyvikens djuphåla på 64 meter överstiger 2,0 ml/l i augusti månad. Under resten av året är syrehalten mellan 3,5-9,7 ml/l - minskningen är säsongsmässig.
	Andelen av kommunens vatten som uppnår God Ekologisk Status	Andel (%) av statusklassade vattenförekomster	Havsområden 0% Sjöar 44% Vattendrag 11%	Havsområden 0% Sjöar 46% Vattendrag 9%	Havsområden 0% Sjöar 46% Vattendrag 9%	Havsområden 0% Sjöar 46% Vattendrag 9%	Havsområden 0% Sjöar 46% Vattendrag 9%	Havsområden 0% Sjöar 40% Vattendrag 6%	Havsområden 0% Sjöar 40% Vattendrag 6%				Ingen uppdatering under 2019
	Minskning av utsläppen av kväve och fosfor till kommunens kustvatten	ton kväve och fosfor per år	Minskning 17,1 ton kväve 0,80 ton fosfor	Minskning 8,9 ton kväve 0,88 ton fosfor	Minskning 2,8 ton kväve 0,34 ton fosfor	Minskning 1,8 ton kväve 0,23 ton fosfor	Minskning 5,4 ton kväve 0,08 ton fosfor	Minskning 5,7 ton kväve 0,04 ton fosfor	Minskning 0,1 ton kväve 0,05 ton fosfor				Genomförda åtgärder under 2021; Markkartering, strukturkalning, anlägga våtmarker och kalfilterdiken samt bevattning av åkermark med vatten från Dynestadsviken - åtgärder i Dynestadsviken påverkar stort. Dessutom åtgärder i reningsverk och enskilda avlopp. Ändrad beräkningsmodell innebär att alla äldre siffror har uppdaterats.
 15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD	Inköp av ekologiska livsmedel i den kommunala organisationen (GN)	Andel (%) av kostnaden av alla livsmedelsinköp	25%	27%	27%	29%	30%	22%	18%			SEKOM medel 31 % (2020)	
	Andel skyddad natur genom naturreservat och biotopskydd (GN)	Andel skyddad natur genom naturreservat och biotop-skydd i (%) av den totala arealen	Andel naturskyddad areal 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel naturskyddad areal 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel naturskyddad areal 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel naturskyddad areal 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel naturskyddad areal 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel naturskyddad areal 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel naturskyddad areal 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)	Andel naturskyddad areal 3,2% (2,2% av landarealen, 4% av marin miljö)			Totalt skyddat i riket 14,5% av arealen. SEKOM medelvärde 6,3 % (2020)
 16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN	Anmälda brott	Antal anmälda brott per 10000 invånare	769	861	785	768	918	886	858			1470	Minskning i jämförelse med tidigare åren. Betydlig lägre nivå än riket som helhet.
	Anmälda våldsbrott	Antal anmälda våldsbrott per 10000 invånare	72	93	78	80	79	94	96			104	Våldsbrotten i kommunen ligger på lägre nivåer än tidigare år. Betydlig lägre nivå än riket som helhet.

VÄSTERVIKS
KOMMUN